
Odporúčania na výchovno-vzdelávacie aktivity počas letných škôl v školskom roku 2020/2021

Metodický materiál Štátneho pedagogického ústavu

Vydané Štátnym pedagogickým ústavom v rámci realizácie aktivít národného projektu Profesionálny rozvoj učiteľov (TEACHERS) (ITMS2014+: 312011AUN7), ktorý je realizovaný vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.ludskezdroje.gov.sk

www.minedu.sk

Na príprave metodického materiálu odborne spolupracovali:

Katarína Bockaničová, Marek Bubeník, Lujza Čipková Hamplová, Viera Dršková, Libuša Hošťáková, Lenka Kaňuchová, Peter Kelecsényi, Anna Kövérová, Anna Krnáčová, Mariana Páleníková, Janka Pišová, Monika Podolinská, Monika Reiterová, Adriana Šišková, Ewa Tomková, František Urban, Ingrid Valová.

Na príprave aktivít na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie spolupracoval Komenského Inštitút.

Vydal: © Štátny pedagogický ústav
Bratislava 2021

Na úvod:

Milá pani učiteľka, milý pán učiteľ,

Letne školy 2021 sú súčasťou opatrení MŠVVaŠ SR na zmiernenie dopadov prerušeného vyučovania v školskom roku 2020/2021 na vzdelávacie výsledky žiakov. Žiaci mali počas tohto obdobia rozdielny prístup k vzdelávaniu a možnosti domácej prípravy. Čas strávený v letnej škole poskytuje možnosť na získanie alebo upevnenie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

Metodický materiál, ktorý sme pre Vás pripravili, nadväzuje na [Príklady výchovno-vzdelávacích aktivít počas letných škôl v školskom roku 2020/2021](#). Jeho cieľom je poskytnúť inšpiráciu na aktivity, ktoré môžete rôzne kombinovať a upraviť podľa potrieb a potenciálu svojich žiakov. Aktivity sú členené podľa jednotlivých vekových kategórií žiakov a žiačok do troch cyklov, ktoré presahujú rozdelenie podľa ročníkov. Prvý cyklus tvoria žiaci od 0. do 3. ročníka, druhý cyklus žiaci 4. a 5. ročníka a posledný tretí cyklus je venovaný žiakom od 6. do 9. ročníka.

Navrhované aktivity slúžia ako inšpirácia pre Vašu prácu, môžete ich modifikovať a vylepšovať. Za spoluprácu pri príprave aktivít ďakujeme pani učiteľkám z praxe, ktoré prispeli svojimi skúsenosťami a rovnako Komenského inštitútu.

Prajeme Vám príjemné a zmysluplné dni v Letnej škole s Vašími žiakmi.

Obsah:

Zoznam aktivít podľa vekovej kategórie

0. – 3. ročník	2
0. – 5. ročník	21
4. – 5. Ročník	35
4. – 9. Ročník	42
6. – 9. Ročník	50
Všetky ročníky	68

0. – 3. ročník

Vitajte v obchode

Časová dotácia: 1 - 2 hodiny

Veková kategória: 0. – 3. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností

Ciele aktivity:

Táto činnosť zameraná aktivita vtiahne žiakov do kontextu reálneho sveta nakupovania. Jej cieľom je:
rozvíjať všeobecné a komunikačné kompetencie
aktívne využívať doteraz osvojený cudzí jazyk
rozvíjať účinnú spoluprácu vo dvojici alebo pracovnej skupine
rozvíjať komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, ústny prejav

Opis aktivity:

V tejto aktivite budú žiaci nakupovať v obchode, predtým si však pripraví/prinesú tovar (v závislosti od toho, aký tovar chcú predávať).

Napríklad, obchod s ovocím a zeleninou:

V úvode aktivity, na navodenie atmosféry, je možné využiť pieseň v anglickom jazyku:
<https://www.youtube.com/watch?v=uOsJouK7YN4>

Nakreslia si a vystrihnú farebné obrázky rôznych druhov ovocia a zeleniny (alebo im môže obrázky priniesť učiteľ). Následne sa rozdelia do 2 skupín – jedna skupina bude predávať a druhá nakupovať. Zároveň si precvičia číslovky. Predávajúci budú mať tovar vyložený a kupujúci si ho budú pýtať spôsobom: „Prosím si kilo jablák/štyri červené paradajky/9 sliviek/jeden veľký ananás.“ Predávajúci môžu klásť doplňujúce otázky: „Jablká si prosíš zelené alebo žlté/slivky zoberieš veľké alebo malé/koľko kusov zelenej papriky chceš?“ Potom si skupiny úlohy vymenia, aby si každý vyskúšal rolu aj predavača aj kupujúceho. Na záver si všetci posadajú do kruhu a navzájom si ukážu z akého ovocia či zeleniny si koľko kusov či kilogramov kúpili, akú to má farbu a či to majú/nemajú radi. Ak to nemajú radi, môžu povedať, kto z ich rodiny to má rád, resp. komu to kúpili a pod.

Pomôcky:

Farebný papier, výkresy, farebné ceruzky/fixky, obrázky rôzneho tovaru (ovocie a zelenina, oblečenie, potraviny)

Môj domáci miláčik

Časová dotácia: 1 - 2 hodiny

Veková kategória: 0. – 3. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie

Ciele aktivity:

aktívne využívať doteraz osvojený cudzí jazyk
rozvíjať digitálne a prezentačné zručnosti
rozvíjať tvorivosť
rozvíjať účinnú spoluprácu vo dvojici alebo pracovnej skupine
aplikovať osvojené vedomosti a zručnosti pri praktických činnostiach s textom
rozvíjať komunikačné jazykové činnosti a stratégie: čítanie s porozumením, počúvanie s porozumením, ústny a písomný prejav

Opis aktivity:

Žiaci prinesú do školy fotky alebo obrázky domácich zvierat, ktoré doma chovajú, alebo by chceli chovať. V úvode si môžu zahrať hru na zvieratá: každý dostane jeden papierik, na ktorom bude napísané jedno zviera zo zvieracieho páru (napr. jeden papierik kohút – druhý papierik sliepka, kocúr – mačka atď). Učiteľ poučí žiakov, aby neprezradili zviera, ktoré majú na svojom papieriku. Žiaci potom v skupine robia/imitujú to, čo robí „ich“ zviera. Cieľom tejto aktivity je, aby sa žiaci dostali úspešne do zvieracích párov v stanovenom čase bez toho, aby hovorili alebo vydávali zvuky.

Následne na základe fotiek svojich prinesených „domácich miláčikov“ v skupinách s pomocou učiteľa zhromažďujú vybrané fakty o domácich zvieratách, môžu ich sumarizovať z vlastných skúseností, zážitkov a dopĺňať ich vyhľadávaním v knihách, učebniciach, na internete, alebo encyklopédiách. Zo získaných informácií pripravujú jednoduchý ilustrovaný projekt, ktorý prezentujú spolužiakom, v ktorom predstavujú vybraný druh domácich zvierat a opíšu starostlivosť o domáce zviera.

Pomôcky:

Fotky/obrázky domácich zvierat, knihy/časopisy/encyklopédie o zvieratách, ideálne pripojenie na internet, papieriky so zvieratami, ktoré tvoria páry (napr. kohút – sliepka môžu byť aj v slovenčine)

Bolo raz jedno mesto

Časová dotácia: 2 hodiny

Veková kategória: 0. – 3. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

poznať funkcie mesta
stavat' z kociek podľa plánu
premietnuť stavbu z kociek do plánu
tvoriť nové slová pridaním, vynechaním alebo zámenou hlásky

Opis aktivity:

Úlohou dvojice žiakov je postaviť stavbu podľa plánu stavby. Po jej zvládnutí nasleduje náročnejšia úloha: žiaci dostanú predlohu na stavbu z kociek, stavbu postavia a do štvorcovej siete zakreslia plán stavby (pohľad zhora).
Posledná aktivita je obchodný dom so slovami. V meste je obchodný dom so slovami, do ktorého si žiaci prídu kúpiť slová a ich úlohou je tvoriť nové slová pridaním, vynechaním alebo zámenou hlásky (naďalej pracujú vo dvojiciach).

Pomôcky:

kocky, pracovné listy – plán stavby, štvorcová sieť,
slová na tvorbu nových

Zdroje:

SLAVÍK, J. 2001. Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefiletiky) I. díel. Praha: PdF UK, 2001. 584 s. ISBN 978-80-7290-498-3.
SLAVÍKOVÁ, V. – SLAVÍK, J. – ELIÁŠOVÁ, S. 2015. Dívej se, tvoř a povídej! Portál: 2015. 200 s. ISBN 978-80-262-0876-1.

Z ríše zvierat 1

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 0. – 3. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

Cieľom aktivity v 1. ročníku je rozvíjanie tvorivosti a pozorovacích schopností žiakov.

Cieľom aktivity v 2. ročníku je hľadanie spoločných a rozdielnych znakov živočíchov a človeka.

Cieľom aktivity v 3. ročníku je vyhľadávanie informácií o konkrétnom živočíchovi na internete.

Opis aktivity:

Žiaci budú prezentovať obraz svojho nakresleného živočicha.

- V prípade, ak sa bude jednať o vymysleného tvora, vysvetlia, ako sa ten prispôbil tvarom a spôsobom života prostrediu, v ktorom existuje.

- Ak sa bude jednať o živočicha, ktorý reálne existuje, jeho obraz by mal spĺňať určité parametre (počet končatín, pokrytie povrchu tela, veľkosť, farba a pod.).

1. ročník: Pri prezentácii svojho obrazu každý žiak opisuje tvar, veľkosť, počet končatín, spôsob pohybu. Argumentácia je nesmierne dôležitá preto, aby aj ostatní žiaci porozumeli obrazu. Na základe opisu môže ďalší žiak vymyslieť meno. Spestrením aktivity bude zopakovanie toho, čo žiaci videli a počuli. Výkresy sa premiešajú, každý žiak si jeden vyberie, ideálne nie svoj. Na základe toho, čo si žiak zapamätal, opíše živočicha, ktorého vytvoril niekto iný.

2. ročník: Žiaci opisujú, čo vytvorili. Zamerajú na rast a vývin – akú veľkosť má napríklad pri narodení, o koľko je menší ako šesťročné dieťa či dospelý muž, akú veľkosť dosiahne v dospelosti, ako sa počas vývinu mení stavba jeho tela. Môžu si všímať aj ďalšie znaky ako napríklad identifikácia častí tela, ktoré zabezpečujú pohyb, vzťah medzi nim na úrovni koristí – lovec.

Spestrením aktivity bude triedenie živočíchov podľa prostredia, v ktorom žijú. Pri reálnych živočíchoch je kontrola jednoduchšia, pri vymyslených tvoroch sa skupina spolieha na výrečnosť a kreativitu žiakov. Aktivitou sa okrem iného rozvíja aj slovná zásoba a komunikačné zručnosti žiakov.

3. ročník: Názov živočicha učiteľ napíše na tabuľu a žiaci budú postupne dopisovať informácie, ktoré sa o ňom dozvedia z internetu. Alternatívou je vyhľadávanie informácií v encyklopédii. Aktivitu začína učiteľ, no ďalšieho živočicha môže navrhnúť žiak. Mali by to byť živočichy, ktoré sú pre žiakov známe. V ďalšej časti by sa žiaci mohli postupne oboznámiť aj s tými živočíchmi, o ktorých len počuli. Podľa pokynov učiteľa to môžu byť živočichy žijúce v blízkosti ich domov, resp. žijúce v inom konkrétnom prostredí (les, lúky, tečúce vody a pod.). Pri záujme žiakov nemusia vylúčiť ani živočichy žijúce napríklad v púšti alebo džungli.

Spestrením aktivity bude pomenovanie v anglickom, rómskom, maďarskom jazyku podľa obľúbeného či materinského jazyka žiakov.

Pomôcky:

počítač, internet, encyklopédia, tabuľa, farebné kriedy, výtvarné práce z predchádzajúcej aktivity

Zdroje:

<https://www.minedu.sk/vzdelavacie-standardy-pre-1-stupen-zs/>

Spočítaj a zapíš

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 0. – 3. ročník

Zameranie:

Matematické aktivity

Ciele aktivity:

Cieľom aktivity v 1. ročníku je určenie počtu prvkov v skupine.

Cieľom aktivity v 2. ročníku je vytvorenie skupiny s daným počtom prvkov.

Cieľom aktivity v 3. ročníku je niekoľkonásobné zväčšenie čísel.

Opis aktivity:

Ako pomôcka nám bude slúžiť tabuľa popísaná slovami, ktoré nejakým spôsobom súvisia so slovom „obraz.“ Zatiaľ čo počas jazykových aktivít sa zameriavame na obsah a formu, v nasledujúcej časti dňa budú pre nás dôležité počet a poradie. Zopakujeme si všetky matematické operácie a riešenie slovných úloh.

1. ročník: Žiaci spočítajú slová, ktoré začínajú na samohlásku a slová, ktoré začínajú na spoluhlásku. Počet zapíšu číslom. Slová farebne rozlíšia. V prípade dvojciferného čísla ho rozložia na jednotky a desiatky. Číselné údaje postupne zapisujú na tabuľu, papier, resp. do zošita. Práca vo dvojici preverí ich chuť a schopnosť spolupracovať – dvojice si budú navzájom zadávať príklady na sčítanie a odčítanie s použitím číslic z tabule/zo zošita a jednotlivé výsledky aj kontrolovať.

2. ročník: Každý žiak si vyberie slovo z tabule, určí počet písmen a každé písmeno nahradí nejakým znakom, symbolom (môžu použiť geometrické tvary alebo vymyslené tajné písmo) – počet znakov musí byť rovnaký ako počet písmen v slove. Ďalší žiak si vyberie ďalšie slovo a môže nadviazať na predchodcu. Ak sa v slove vyskytuje písmeno, pre ktoré už bol vymyslený znak, použije ho alebo vymyslí ďalší – pravidlá si žiaci vopred dohodnú. Žiaci podľa zadania pracujú individuálne, údaje si zapisujú do zošita. Alternatívou je práca vo dvojici, kedy si navzájom pomáhajú napríklad s výberom a dopĺňovaním vhodných symbolov.

3. ročník: Žiak si vyberie slovo z tabule, určí počet písmen v ňom, počet zapíše na tabuľu číslom a to následne zväčší podľa zadania učiteľa – dvakrát, trikrát a pod. Zámenou činiteľov sa presvedčia o komutatívnosti násobenia. Žiaci môžu pracovať aj vo dvojici, vzájomne sa kontrolujú, v prípade potreby si pomáhajú. Pri tejto matematickej aktivite si žiaci okrem iného precvičia násobilku. Ďalšou možnosťou je skúška správnosti, kedy učiteľ náhodne vyberie konkrétny násobok daného čísla a žiak si správnosť svojho riešenia overí delením.

Pomôcky:

tabuľa, farebné kriedy, papiere, zošity, perá, ceruzky

Zdroje:

<https://www.minedu.sk/vzdelavacie-standardy-pre-1-stupen-zs/>

Včela medonosná

Časová dotácia: 1 – 3 hodiny

Veková kategória: 0. – 3. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

rozvíjať vedomosti o spoločenstve včiel, včelstve
poznávanie života včiel
rozvíjať schopnosť poznávať prírodu pozorovaním
rozvíjať schopnosť získavať informácie z rôznych informačných zdrojov, spracovať a interpretovať ich
vzbudenie záujmu o ochranu prírody

Opis aktivity:

Aktivita sa uskutočňuje na vychádzke v prírode (lúka, park) a na vyučovacej hodine v triede. Žiaci pracujú spoločne alebo samostatne.

Učiteľ využíva motivačný rozhovor, vlastné skúsenosti a vysvetľuje. Žiaci pozorujú, diskutujú, vyhľadávajú informácie, tvoria projekty, plagáty a v závere uskutočňujú sebahodnotenie.

Na túto aktivitu nadväzuje ďalšia aktivita: čítanie s porozumením a opakovanie učiva (môže byť použitá ako kontrolná práca) – SJL: text Včely.

1. hodina

Vychádzka do parku, na lúku (predpokladom sú kvitnúce rastliny) so zameraním na pozorovanie včiel. Po príchode je dôležitý motivačný rozhovor. Učiteľ upozorní žiakov ako sa majú správať pri pozorovaní, vysvetlí im, že ak včelu neдрáždza, neublíži im.

Úloha: Pozorovať včelu, ako vyzerá (stavba tela), čo robí keď priletí na kvet.

Učiteľ žiakov upozorní, aby zamerali svoju pozornosť na nohy včely.

Po príchode do školy žiaci zosumarizujú svoje pozorovanie a zistenie.

2. hodina

Učivo: Včela medonosná

Učiteľ kladie dôraz na:

stavba tela včely (podľa obrázka) – stavba tela: hlava, hrud', bruško

hlava – cuciak, hryzadlá, tykadlá, zložené oči, jednoduché oči (na čo včele slúžia)

hrud' – 3 páry nôh (kefky, košíčky), 2 páry blanitých krídel

bruško – dýchacie otvory, žihadlo,
spoločenstvo včiel: matka, robotnica, trúd (ich úlohy),
vývin včely: vajíčko, larva, kukla, dospelá včela,
potrava: nektár,
produkty: med, peľ, vosk, propolis (ich využitie),
dorozumievanie sa a podávanie si informácií: včelí tanec,
najdôležitejšia úloha včiel: opelenie kvetov rastlín,
včelárstvo: chov včiel, včelín, úl, včelí roj, práca včelára, včelí jed, apiterapia; divé včely.

Učiteľ môže obohatiť učivo o informácie, napr.:

<https://www.youtube.com/watch?v=BG7uj0CgEts>

Domáca úloha: priniesť materiály o včelách potrebné na zhotovenie projektu.

3. hodina

Žiaci na základe získaných poznatkov pod vedením učiteľa zhotovia projekty/plagáty individuálne (alebo vo dvojiciach), ktoré následne prezentujú.

Pomôcky:

vlastné pracovné listy,
farbičky, nožnice, lepidlo, obrázky
písacie potreby

Zdroje:

internet, encyklopédie
učebnica prírodovedy pre 3.ročník základných škôl

Zdroje zaujímavých informácií pre žiakov:

https://sk.wikipedia.org/wiki/V%C4%8Dela_medonosn%C3%A1

<https://www.podporavciel.sk/l/a20-zaujímavosti-o-vcelach/>

<https://www.vcelieule.sk/20-uzasnych-faktov/>

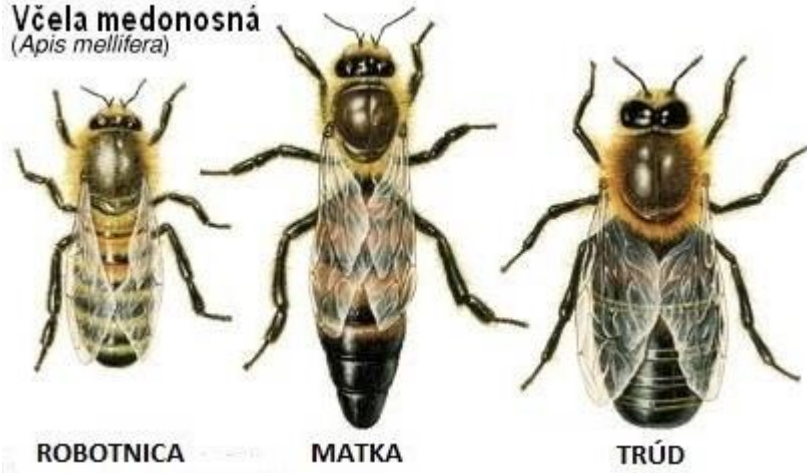
<https://www.youtube.com/watch?v=4HrI2Xpuyg>

<https://www.youtube.com/watch?v=6rG5FmbIYkI>

Včela medonosná
(*Apis mellifera*)

ROBOTNICA

MATKA

TRÚD

Štvorcová sieť

Časová dotácia: 1 – 2 hodiny

Veková kategória: 0. – 3. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
matematické aktivity
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

rozvíjať schopnosti orientácie v štvorcovej sieti
pripraviť sa na určovanie geografickej polohy
precvičiť orientáciu: vpravo, vľavo, hore, dole

Opis aktivity:

Na zvládnutie orientácie v štvorcovej sieti nadväzuje aktivita Ako vzniká mapa, ktorú možno so žiakmi realizovať v 3. ročníku.

Učiteľ zavedie pojem súradnice. Aktivita môže zahŕňať aj pojmy GPS (Global Positioning System = Globálny systém na určenie polohy) a jednoduché vysvetlenie tohto pojmu. Je predpoklad, že niektorí žiaci dokážu primerane veku túto skratku vysvetliť, pričom učiteľ vysvetlenie koriguje. (Zjednodušene: Satelitný navigačný systém, ktorý je schopný zisťovať a podávať presné informácie o polohe kdekoľvek na Zemi).

Motivačne na úvod hodiny posluží šachovnica a figúrky. Žiaci si môžu vo dvojiciach zahrať jednoduchú hru Dáma. Zároveň komentujú jednotlivé ťahy.

Alebo učiteľ môže šachovnicu použiť len na vysvetlenie učiva.

Učiteľ so žiakmi opakuje znaky (značky) používané v pláne mesta alebo na mape.

Zatiaľ nie je potrebné rozlišovať, ktoré značky súvisia s plánom, ktoré s mapou. Žiaci si ich následným precvičovaním na ďalších vyučovacích hodinách automaticky zafixujú. Ide tu aj o zohľadnenie časového limitu, ktorý poskytuje vyučovacia hodina, preto je vhodné vybrať tvarovo najjednoduchšie znaky (značky).

PL – štvorcová sieť

Umiestňovanie objektov v štvorcovej sieti (A4 – listnatý strom, D6 – kvietok, F5 – domček). Žiaci zakreslia do štvorcovej siete objekty podľa daných súradníc – samostatná práca.

Štvorcovú sieť je vhodné nakresliť aj na tabuľu. Spoločná kontrola prebehne tak, že po skončení samostatnej práce deti na vyzvanie učiteľa prečítajú polohu a zakreslia).

Učiteľ potom skontroluje pracovné listy.

Je možné upraviť PL tak, že na ňom bude len označená štvorcová sieť a žiaci do nej zakresľujú objekty podľa diktovania súradníc.

PL – štvorcová sieť (znaky/značky)

Do štvorcovej siete žiaci umiestnia objekty: jazero, kostol, hrad, kúpele, jaskyňa, fontána, nemocnica, letisko, divadlo.

Postup:

- spoločné opakovanie významu znakov,
  - žiaci k daným slovám nakreslia značky, nasleduje spoločná kontrola,
  - žiaci umiestňujú dané objekty do štvorcovej siete,
  - žiaci pod dané slová napíšu súradnice umiestnených objektov.
- Posledný krok je ich vlastnou kontrolou a učiteľovi uľahčí kontrolu vyzbieraných PL.

Štvorcovú sieť možno využiť na rôzne aktivity. Na hodinách matematiky môžu žiaci do nej zapisovať čísla podľa diktátu učiteľa. Učiteľ si vopred pripraví zámer, akú matematickú operáciu budú žiaci so zapísanými číslami robiť, prípadne aké vzťahy si budú všímať.

Pomôcky:

Vlastné pracovné listy
 Šach – spoločenská hra
 Farbičky

Zdroje:

ŠTVORCOVÁ SIEŤ

Umiestňovanie objektov v štvorcovej sieti

A 4 – listnatý
strom

C 7 – slniečko

G 2 – ihličnatý
strom

D 6 – kvietok

B 8 – jablko

E 1 – vtáčik

F 5 – domček

H 3 – hviezdička

8								
7								
6								
5								
4								
3								
2								
1								
	A	B	C	D	E	F	G	H

ŠTVORCOVÁ SIEŤ

Umiestňovanie objektov v štvorcovej sieti

Znaky v pláne / na mape:

jazero

kostol

hrad

kúpele

jaskyňa

fontána

nemocnica

letisko

divadlo

8								
7								
6								
5								
4								
3								
2								
1								
	A	B	C	D	E	F	G	H

Ukážky:

ŠTVORCOVÁ SIEŤ

Umiestňovanie objektov v štvorcovej sieti

A 4 – listnatý
strom

C 7 – slniečko

G 2 – ihličnatý
strom

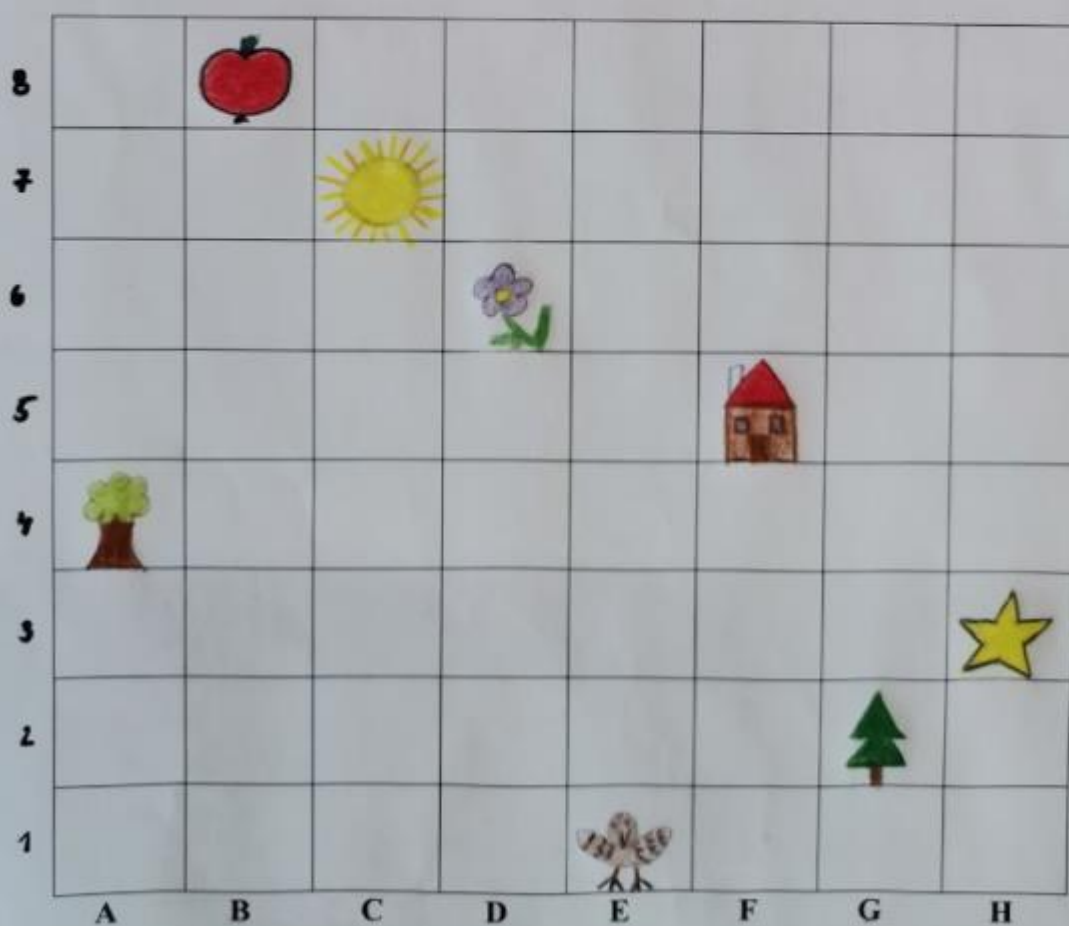
D 6 – kvietok

B 8 – jablko

E 1 – vtáčik

F 5 – domček

H 3 – hviezdička

ŠTVORCOVÁ SIEŤ

Umiestňovanie objektov v štvorcovej sieti

Znaky v pláne / na mape:

jazero
B 4

kúpele
A 7

nemocnica
C 1

kostol
D 5

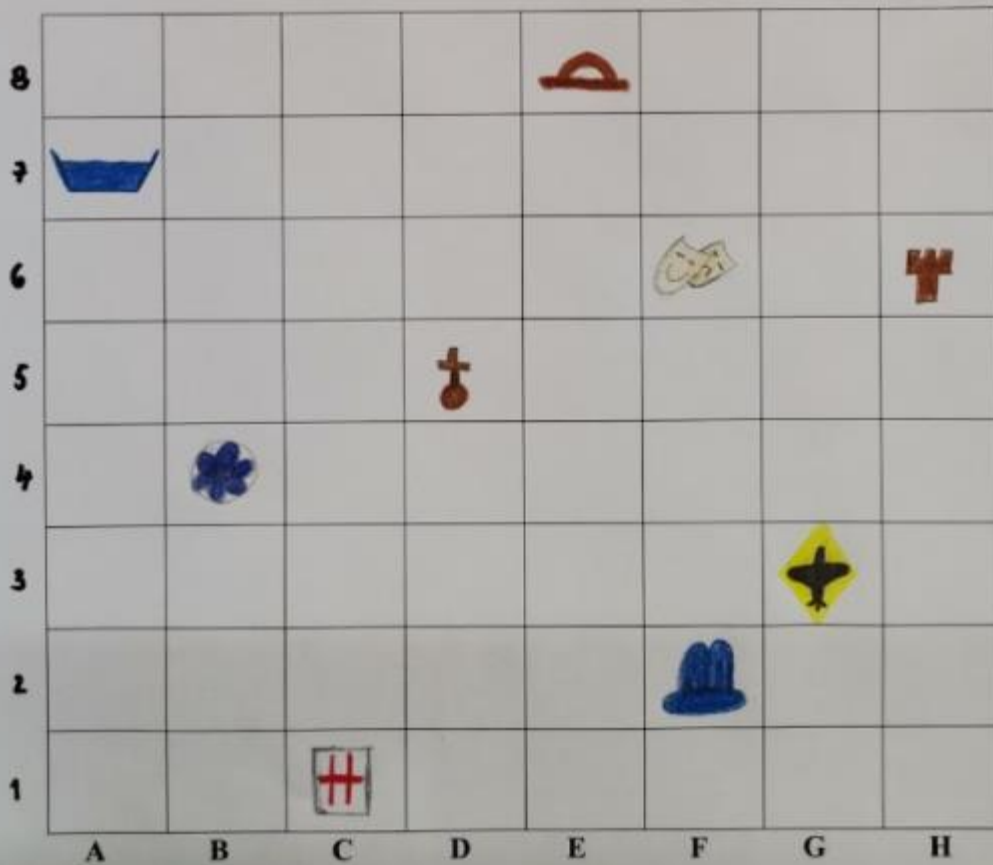
jaskyňa
E 8

letisko
G 3

hrad
H 6

fontána
F 2

divadlo
F 6

Časová priamka

Časová dotácia: 1 – 4 hodiny

Veková kategória: 0. – 3. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
matematické aktivity
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

rozvíjať schopnosť orientovať sa na časovej priamke a na menších úsekoch časovej priamky
uvedomiť si dôležité momenty v živote
osvojiť si zručnosti vo vytváraní legendy k časovej priame zápisom do tabuľky
rozvíjať schopnosť pozorovať veci a javy a hľadať súvislosti medzi nimi
budovať vzťah k hodnotám

Opis aktivity:

Táto aktivita predpokladá, že žiaci boli oboznámení s pojmom časová priamka, jej znázornením a dokážu sa na nej orientovať. Nie je to však podmienkou, závisí od kreativity učiteľa a skupiny detí, s ktorou pracuje. Je možné zvládnuť nielen orientáciu na časovej priamke, ale vedieť určiť aj storočie (viď priložené odkazy pre učiteľa, čo predpokladá zjednodušené a názorné vysvetlenie žiakom).

Motivačný rozhovor môže byť zameraný na rozlíšenie: prítomnosť, minulosť, budúcnosť. Deti uvádzajú príklady.

Motivačne môže pomôcť aj číselná os, ktorú používajú na hodine matematiky a určovanie čísel, ktoré sú hneď pred alebo hneď za daným číslom.

PL č.1 – Vysvetlenie učiva Časová priamka (Pozor: rok 0 neexistuje). Zároveň je možné naučiť deti ako určujeme storočia a overiť, či problematiku pochopili. Na tabuľku učiteľ napíše desať rokov (zámerne nie ani vzostupne, ani zostupne), napr.: 632, 907, 1 492, 1 918, 1 536, 1 877, 1 843, 1 608, 1 945, 2 021, a žiaci určujú príslušné storočie.

Vhodné je danú časovú priamku znázorniť na tabuľku, kde možno demonštrovať a farebne rozlišovať rôzne časové úseky. (Pred naším letopočtom, náš letopočet, vyznačiť farebne roky 1 000, 2 000, inou farbou každý stý rok).

PL č.2 – Nasleduje vysvetlenie, že možno pracovať aj s časťou číselnej priamky. Učiteľ sa pýta žiakov na rok ich narodenia. Vysvetlí, že budú pracovať s časovou priamkou, ktorá predstavuje len tento úsek ich života. Vyzve ich, aby si spomenuli na dôležité udalosti, ktoré sa doteraz v ich živote odohrali.

Žiaci uvádzajú napr.: narodil som sa, bol/-a som prvýkrát pri mori, začal/-a som rozprávať/chodiť, narodil sa brat/sestra, začal/a som chodiť do tanečného súboru/na hokej ..., začal/-a som chodiť do škôlky/školy, naučil/-a som sa vozit' na bicykli, rodičia mi kúpili psa atď.

Nasleduje samostatná práca. Učiteľ vysvetlí žiakom, ako zakreslia dôležité udalosti na časovú priamku a zapíšu do tabuľky – vytvoria legendu. To, čo s istotou nevedia na hodine, zistia doma a na nasledujúcej hodine prezentujú pred ostatnými žiakmi.

PL č.3 – Po predchádzajúcich aktivitách možno pristúpiť k práci vo dvojiciach (môže to však byť opäť samostatná práca). Úvod môže začať motivačným rozhovorom – čo je to vynález. Učiteľ zisťuje, či deti vedia vymenovať konkrétne príklady, čo ľudia vynášli v minulosti.

Vysvetlí postup práce na časovej priamke a možno pristúpiť k vyhľadávaniu informácií. Úlohu môžu dokončiť na nasledujúcej hodine z prinesených materiálov a poznámok.

Pomôcky:

vlastné PL – priložené
farbičky
písacie potreby

Zdroje:

učebnica Vlastiveda pre druhý ročník základných škôl, EXPOL PEDAGOGIKA, s. r. o., 2008
encyklopédie

Nasledujúce zdroje sú určené pre učiteľov.

Internet:

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Storo%C4%8Die>

<https://slovník.aktuality.sk/pravopis/slovník-sj/?q=storo%C4%8Die>

<https://slideplayer.sk/slide/15557528/>

Ako určovať storočia – Časová priamka – scriptorium, Dejepis. 5. ročník. Mgr. Lenka Truchanová

Prílohy:

ČASOVÁ PRIAMKA

Významné udalosti môjho života

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021

Vysvetlivky

rok	udalosť	rok	udalosť

ČASOVÁ PRIAMKA

Významné vynálezy

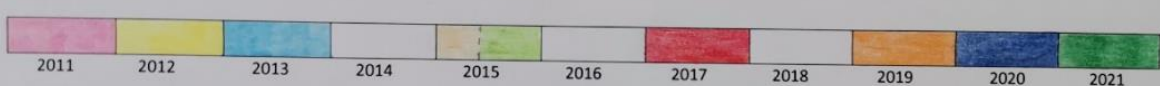
9. stor.	10. stor.	11. stor.	12. stor.	13. stor.	14. stor.	15. stor.	16. stor.	17. stor.	18. stor.	19. stor.	20. stor.	21. stor.

Vysvetlivky

Rok	storočie	vynález (miesto, <u>krajina</u> , <u>oblasť</u> ....)

Ukážky:

ČASOVÁ PRIAMKA
Významné udalosti môjho života

Tabuľka - vysvetlivky

rok	udalosť	rok	udalosť
2011	Narodil som sa.	2019	Presťahovali sme sa.
2012	Naučil som sa rozprávať.	2020	Zomrela mi prababka.
2013	Naučil som sa bicyklovať.	2021	Dostal som od mamy mobil.
2015	Narodil sa môj brat.		
2015	Bol som prvýkrát pri mori.		
2017	Začal som chodiť do školy.		

Čo vám napadne, keď sa povie..

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 0. – 3. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí

Ciele aktivity:

1. ročník: Čítať slová po slabikách a určiť počet slabík v slovách
2. ročník: Rozlíšiť hlásky v slovách
3. ročník: Identifikovať podstatné mená

Opis aktivity:

Učiteľ napíše do stredu tabule slovo „obraz“ a vyzve žiakov, aby heslovite vyslovili všetky myšlienky a nápady súvisiace s daným slovom. Metóda brainstormingu je vhodná na produkciu nápadov kreatívnych, zaujímavých, netradičných, ale aj celkom obyčajných a aplikovateľná v každom ročníku primárneho vzdelávania.

1. ročník: Učiteľ vyvolá žiaka, ktorý prečíta prvé slovo a určí počet slabík v danom slove. Žiak vyvolá ďalšieho, až sa všetci vystriedajú. Ak sa vyskytne slovo, ktorému nerozumejú, pokúsia sa ho spoločne vysvetliť. Slová si môžu žiaci prepísať do zošita v ľubovoľnom poradí alebo podľa počtu slabík v slove.
2. ročník: Učiteľka zadá žiakom úlohu, aby našli slovo s najväčším/najmenším počtom hlások. Rozdelia slová na skupiny podľa toho, či začínajú na samohlásku alebo spoluhlásku a farebne ich rozlíšia. Ak sa v slove nachádza dvojhláska, prepíšu ho písaným písmom. Aktivita vhodná aj na zopakovanie si krátkych a dlhých samohlások či rozdelenia spoluhlások.
3. ročník: Žiaci vedia vysvetliť pojem podstatné meno a zároveň z podstatných mien na tabuli vyberú tie, na ktoré sa pýtame otázkou Kto je to? a na ktoré otázkou Čo je to? K všeobecným podstatným menám vymýšľajú vlastné podstatné mená. Z podstatných mien vyberú tie, ktoré vedia pomenovať aj iným slovom (synonymá).

Pomôcky:

tabuľa, farebné kriedy, papiere, zošity, perá, ceruzky

Zdroje:

<https://www.minedu.sk/vzdelavacie-standardy-pre-1-stupen-zs/>

0. – 5. ročník

Ako vzniká mapa

Časová dotácia: 4 - 6 hodín

Veková kategória: 0. – 5. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

vytvoriť mapu podľa vlastnej fantázie
preniesť bodovou technikou mapu na zväčšenú plochu v mierke 1:2
vysvetliť pojmy: vzor, obraz
orientovať sa v štvorcovej sieti
pri riešení úloh využiť znalosť pojmov vysvetlivka, legenda na mape
spoznať tvorbu skutočných máp

Opis aktivity:

Zhotovenie mapy podľa vlastnej fantázie predpokladá schopnosť žiakov orientovať sa v štvorcovej sieti. Z menšieho formátu prenášajú bodovou technikou mapu na zväčšenú plochu v mierke 1:2. Vytvárajú krajinu. Volíme postup mapa – krajina a nie naopak, pretože zakresľovanie z väčšieho formátu do menšieho by bolo pre žiakov oveľa náročnejšie.

Postup:

1.- 2. vyučovacia hodina

- Motivačný rozhovor – dobrodružný príbeh o hľadaní pokladu v skrátenej forme, ukážka jednoduchkej mapy z tohto príbehu, ktorú potom odložíme.
- Overenie si vedomostí detí – načo nám slúžia plány a mapy, čo všetko môže byť v pláne/na mape zakreslené (predpokladá sa osvojená vedomosť – znaky v pláne/na mape), čo môžeme vyčítať z plánu/z mapy.
- Na formáte A4 učiteľ upozorní žiakov na označenia riadkov a stĺpcov/písmená, čísla.
- Ich úlohou je čo najviac využiť plochu daného formátu PL.
- Nakreslia si vlastnú mapu krajiny. (Vzor je vhodnejšie neposkytnúť, aby deti uplatnili vlastnú fantáziu).
- Zakreslia do nej 6 objektov, kto si trúfne, môže viac (upozornenie, že menej je niekedy viac).
- Dôraz na výtvarný prejav – jasné kontúry, sýtosť farieb, detaily – presnosť, zaplnenie plochy, estetickú úroveň.
- Na záver nasleduje prezentácia a hodnotenie prác žiakov – žiaci prezentujú svoju prácu pred spolužiakmi a pokúsia sa o jej vyhodnotenie.
- Práce žiakov učiteľ vyzbiera a rozdá na ďalšej vyučovacej hodine.

3. – 4. vyučovacia hodina

- Zrekapitulovanie si predchádzajúcej aktivity – mapa krajiny podľa vlastnej fantázie.
  - Učiteľ rozdá PL formát A3 – upozorní na označenie: dolný okraj označený písmenami: A, B, C, D, E, F, G, H, I, J; ľavý zvislý okraj označený číslami: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.
  - Prvé kroky prenášania sú pre deti náročné, táto časť práce trvá najdlhšie: je potrebné upozorniť ich na orientačné body „priesečníky“, vodorovných a zvislých čiar, ktoré je potrebné preniesť prvé. Potom im učiteľ ukáže, ako preniesť niekoľko pomocných bodov. Body postupne pozorne spájajú čiarou, zároveň sústavne kontrolujú presnosť úkonov. Učiteľ koriguje prípadné chyby.
- Ak obrys krajiny zodpovedá pôvodnej mape, pristúpime k zakresleniu objektov podľa súradníc, je potrebné žiakov usmerniť na dodržanie veľkosti objektu. Nakoniec žiaci vyfarbujú plochu. Ak žiak nakreslil pôvodnú mapu zložitejšiu, o to viac musí byť pozornejší pri vytváraní krajiny.
- Na záver žiaci prezentujú svoju prácu pred spolužiakmi a pokúsia sa o jej vyhodnotenie – čo bolo najjednoduchšie, najnáročnejšie a pod.
  - Zhodnotenie práce žiakov.

Pomôcky:

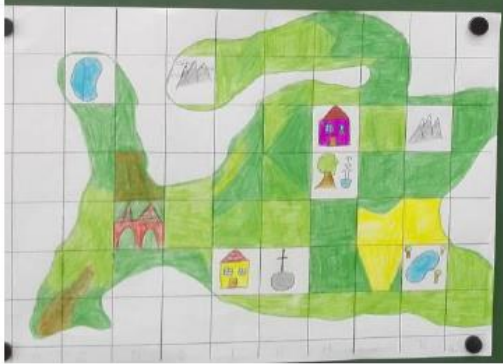
PL formát A4 – štvorcová sieť 2x2 cm Na dolnom okraji označenie písmenami: A, B, C, D, E, F, G, H, I, J
Na zvislom ľavom okraji označenie číslami: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 PL formát A3 – štvorcová sieť 4x4 cm
Na dolnom okraji označenie písmenami: A, B, C, D, E, F, G, H, I, J Na zvislom ľavom okraji označenie číslami: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; ceruzka, pastelky

Zdroje:

Vlastná aktivita.
Ukážka mapy z príbehu o hľadaní pokladu – internet.

Ukážky:

Hra na turistu

Časová dotácia: 1 – 3 hodiny

Veková kategória: 0. – 5. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

rozvíjať schopnosť určovať svetové strany a orientovať sa v pláne
oboznámiť sa s významnými objektmi v obci/meste
vysvetliť význam poznaných objektov (kto tam pracujem na čo slúžia, čo poskytujú a pod.)

Opis aktivity:

1. – 2. vyučovacia hodina

Aktivita predpokladá opakovanie učiva o svetových stranách.

Na tabuľu učiteľ nakreslí smerovú ružicu s označenými hlavnými aj vedľajšími svetovými stranami. Žiakom rozdá kartičky z výkresu (6x6 cm), na ktoré si žiaci nakreslia ružice podľa vzoru na tabuli, pomenujú svetové strany (píšeme len značky).

Môže nasledovať krátka rozcvička, pri ktorej na pokyn učiteľa žiaci ukazujú smer (alebo sa hýbu v smere): hore, dolu, vpravo, vľavo. Po nej sa žiaci oboznámia s fiktívnym plánom krajiny. Naučia sa, že na pláne krajiny/mesta (neskôr na mape) sa sever nachádza vždy hore, oproti dolu juh, vpravo východ, oproti vľavo západ. Pomocou zhotovenej smerovej ružice sa žiaci pod vedením učiteľa učia určovať umiestnenie objektov na fiktívnom pláne krajiny. (Každý žiak má svoj plán). Po precvičovaní nasleduje výroba „turistu“. Učiteľ rozdá deťom kartónové obdĺžniky (2x9cm) zalomené odspodu 2 cm a papierové obdĺžniky (2x7cm). Na papierové obdĺžniky žiaci nakreslia svojho turistu a papierový pásik nalepia na dlhšiu časť kartónového pásika.

3. vyučovacia hodina

Učiteľ rozdá žiakom opäť fiktívne plány krajín a PL s úlohami, pripraví si ružice svetových strán a turistov. Zopakujú si učivo z predchádzajúcej hodiny.

Úloha: Určujú, na ktorú svetovú stranu sa turista vyberie vzdušnou čiarou zo stanovišťa do cieľa cesty. V zadaní žiaci postaví turistu pred určený objekt (napr. kostol) a ukážu si pomyselnou priamkou cieľ jeho cesty (napr. horáreň).

Niekoľko prvých zadaní môžu riešiť spoločne pod vedením učiteľa, ďalšie ako samostatnú prácu.

Ďalšia možnosť – hra vo dvojiciach.

Žiaci využijú dve postavičky – domáci a turista.

Volia si striedavo stanovište a cieľ cesty.

Spoločenská konverzácia:

Pozdrav. Spýtanie sa na cestu. Vysvetlenie. Poďakovanie.

Zápis do tabuľky určenej na prácu vo dvojiciach.

Pomôcky:

vlastný PL, fiktívny plán krajiny, smerová ružica, kartón, kartičky z výkresu 6x6cm, papier, lepidlo, nožnice, farbičky, kartónové obdĺžniky (2x9cm) zalomené odspodu 2 cm, papierové obdĺžniky (2x7cm), písacie potreby

Zdroje:

Vlastné pracovné listy

Obrázok fiktívneho plánu krajiny z učebnice vlastivedy (už nepoužívané z roku 2008)

URČOVANIE SVETOVÝCH STRÁN

Hra na turistu

stanovište	objekt	(smer) svetová strana
kostol →	škola	
zdravotné stredisko	knižnica	
kostol →	obecný úrad	
horáreň →	cintorín	
rybník →	detské ihrisko	
farma	továreň	
škola →	knižnica	
horáreň →	potraviny	
obecný úrad →	stanica	
detské ihrisko →	zastávka autobusu	

Práca vo dvojiciach

stanovište	objekt	(smer) svetová strana

Ukážky:

Včely 2

Časová dotácia: 2 hodiny

Veková kategória: 0. – 5. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie

Ciele aktivity:

rozvíjať čítanie s porozumením
schopnosť vyhľadať informácie v texte
rozširovať vedomosti o včele medonosnej

Opis aktivity:

K tejto aktivite pristúpi učiteľ následne po prebratí učiva Včela medonosná a aktivitami s učivom súvisiacimi. Text Včela a priložený test pozostáva z troch častí:

- Čítanie s porozumením
- Viem aj to, čo v texte nie je
- Ovládam gramatiku

Je v kompetencii učiteľa, či na jednej vyučovacej hodine zadá žiakom vypracovať prvé dve časti testu a tretiu časť na ďalšej vyučovacej hodine alebo test využije na troch vyučovacích hodinách. Skôr, ako žiaci pristúpia k samotnému vypracovaniu úloh v teste, vysvetlí im postup práce.

Veľmi dôležitá je spätná väzba. Učiteľ opraví a vyhodnotí práce žiakov. Následne spoločne uskutočnia rozbor a zdôvodnia správne odpovede.

Pomôcky:

Pracovný list Včely

Písacie potreby

Zdroje:

VČELY

Čo sa ti vyrojí v hlave, keď počuješ slovo včela? Možno sladký med, možno pichľavé žihadlo, možno dedko, ktorý má v záhrade **včelín**... Tak si predstav, že na prvom mieste by mali byť rastliny – ovocné stromy, d'atelina, fazuľa, uhorky, paradajky... Prečo? Lebo najviac úžitku prinášajú **včely** tým, že opeľujú rastliny, a tak sa pričínajú o to, že máme **jablká**, hrušky, uhorky, hrach a rôzne iné druhy **ovocia** a zeleniny.

Výsledkom zostávajúcej včelej **práce** je med, **vosk**, peľ či propolis. O mede ti poviem len to, že je omnoho zdravší než cukor. Takže, keď ťa najbližšie bude lákať niečo sladké, daj si **lyžičku** medu. A ešte niečo: nemysli si, že včele nechodí po rozume nič iné, než ťa pichnúť. Keď sa jej to predsa len pritrafi, **neplaš sa**, nie je to nijaká katastrofa. Zdravý **človek** totiž bez problémov znesie, ak ho naraz pichne hoci aj desať včiel.

A napokon, všetky včely nepichajú. Matka, tá má iné starosti v úli. Kladie vajíčka, aby zabezpečila potomstvo. Trúdy **žihadlo** nemajú. Takže bodnúť ťa môže len usilovná robotnica.

(Zdroj: neidentifikovaný, upravené)

I. časť – Čítanie s porozumením

1. **Zakrúžkuj správnu odpoveď. Text nám podáva informácie hlavne o:**

- A o dedkovi
- B o včelách
- C o mede
- D o rastlinách

2. **Zakrúžkuj správnu odpoveď. Pre koho môže byť pichnutie včely nebezpečné?**

- A Pre zdravého človeka.
- B Pre každého človeka.
- C Najmä pre alergika.
- D Včelie pichnutie nie je nebezpečné.

3. **Z textu vyplýva, že:**

- A Sused chová v záhrade včely, pretože je to jeho záľuba.
- B V záhrade pestujeme rastliny, ktoré opeľujú včely.
- C Med a cukor sú sladké a zdravé maškrtky.
- D Včelí jed sa používa pri výrobe liekov.

4. Výsledkom práce včiel sú:

- A med, vosk, nektár, propolis
- B vosk, peľ, propolis, nektár
- C vosk, med, peľ, propolis
- D med, peľ, jed, propolis

5. Z textu nevyplýva, že:

- A Od včiel získavame med a peľ.
- B Včely opelňujú stromy a iné rastliny.
- C Od včiel získavame med a vosk.
- D Včely prikrmujeme cukrom.

6. V texte sa hovorí o týchto druhoch zeleniny:

- A ďatelina, uhorky, jablká, fazuľu
- B uhorky, fazuľu, jablká, hrach
- C uhorky, fazuľa, hrach, paradajky
- D jablká, hrach, ďatelina, mrkva

II. časť – Viem aj to, čo v texte nie je

6. Napiš, ktorý hmyz sa najviac podobá včele. _____

7. Vysvetli, čo znamená výraz: *vyroji sa ti v hlave*

_____

8. Napiš celou vetou, prečo je v tomto texte použitý práve výraz *vyroji sa ti v hlave*.

_____

_____

_____

9. Vieš, či môžu mať ľudia úžitok aj z včelieho jedu? Ak vieš, napíš, na čo sa používa.

_____

_____

10. Napíš, čo by sa stalo, ak by všetky včely na svete zahynuli?

III. časť – Ovládam gramatiku

11. Rozdeľ na slabiky slová podľa vzoru:

Vzor: *paradajka pa – ra – daj – ka*

žihadlo _____

ovocné _____

pritrafi _____

rastliny _____

najbližšie _____

12. Zorad' nasledujúce slová podľa abecedy

jablká zelenina uhorky žihadlo propolis fazuľa

13. Nájdi v prvom odseku dve slová, v ktorých sa nachádza slabikotvorná spoluhláska. Napíš ich.

---

14. Vypíš z prvého odseku všetky slová, v ktorých sa nachádza dvojhláska.

---

15. Hrubo vytlačené slová v texte zarad' do tabuľky.

mužský rod	ženský rod	stredný rod

16. K podstatným menám napíš vhodné prídavné mená tak, aby slovné spojenie malo zmysel.

_____ *dedko*

_____ *med*

_____ *jablká*

_____ *rastliny*

17. K podstatným menám napíš vhodné slovesá tak, aby slovné spojenie malo zmysel.

včela _____

kvety _____

stromy _____

18. Nahrad' slová z textu takými slovami, aby si v texte zachovali rovnaký alebo podobný význam. Slová sú v texte podčiarknuté.

bodnúť – _____

katastrofa – _____

omnoho – _____

znesie – _____

19. Vyskloňuj podstatné meno včela.

j. č.

m. č.

N: _____

G: _____

D: _____

A: _____

L: _____

I: _____

20. Z rozhádzaných slov utvor zmyslupnú vetu.

hľadajú v stromov včely svoj v divé príbytok dutinách si

_____

rastliny okrem iné včiel druhy opeľujú aj hmyzu

_____

mi chrípku s bylinkovým mama čajom medom lieči

_____

Ako vzniká obraz

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 0. – 5. ročník

Zameranie:

aktivity na rozvoj zručností
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

rozvíjať tvorivosť a fantáziu žiakov
rozvíjať manuálne zručnosti pri uplatňovaní rozmanitých výtvarných techník

Opis aktivity:

Výtvarná výchova je ideálnou možnosťou prepájania jednotlivých predmetov. Pre mnohých je to relax a pri vhodnej motivácii aj spätnej väzbe bez hodnotiacich súdov v nej nájdú niečo pozitívne aj žiaci, ktorí neradi kreslia či maľujú.

Úlohou žiakov je pomocou rôznych výtvarných techník znázorniť nejakého živočícha. Môže byť skutočný alebo vymyslený. Vopred dohodnutou podmienkou je vedieť (primerane veku) si svoj obraz obhájiť – tvar, veľkosť, použitú techniku, farby. Telo živočícha by malo mať jasne definované časti. Vzniknuté obrazy poslúžia ako pomôcka pri nasledujúcej prírodovednej aktivite v každom ročníku. A zároveň sa žiaci dozvedia, či si skôr sami uvedomia, že takto pomerne jednoducho vznikajú obrazy.

Pomôcky:

farbičky, voskovky, fixky, vodové a temperové farby,
ceruzky, štetce, palety, nádoby na vodu, výkresy A4,
A3

Zdroje:

<https://www.minedu.sk/vzdelavacie-standardy-pre-1-stupen-zs/>

4. – 5. Ročník

Burza kníh, tvoríš, tvorím, tvoríme

Časová dotácia: 4 hodiny

Veková kategória: 4. – 5. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie

Ciele aktivity:

Hlbšie spoznávať iných, poznávanie sa navzájom, schopnosť stručne a jasne vyjadrovať svoje myšlienky, výchova k sebadisciplíne.

Vysvetliť verš, rým, poézia, próza.

Scitlivieť k ochrane životného prostredia – nekupuj nové, daruj, urob radosť druhým.

Opis aktivity:

Organizácia práce učiteľa a žiaka, inštrukcie pre realizáciu aktivity, forma práce (skupinová, individuálna a pod.)

Ranná komunita – BINGO – učiteľ pripraví BINGO pre všetkých žiakov :

Rád/rada čítam	Má modré oči	Pravidelne športuje	Má hnedé vlasy
Má rád turistiku	Rád/rada bicyklujem	Pomáham s domácimi prácami	Hrá počítačové hry
Má viac ako 5 kníh	Má domáce zviera	Vie plávať	Má rád sladkosti
Obľubuje pizzu	Má hnedé oči	Má čierne vlasy	Chodí do knižnice

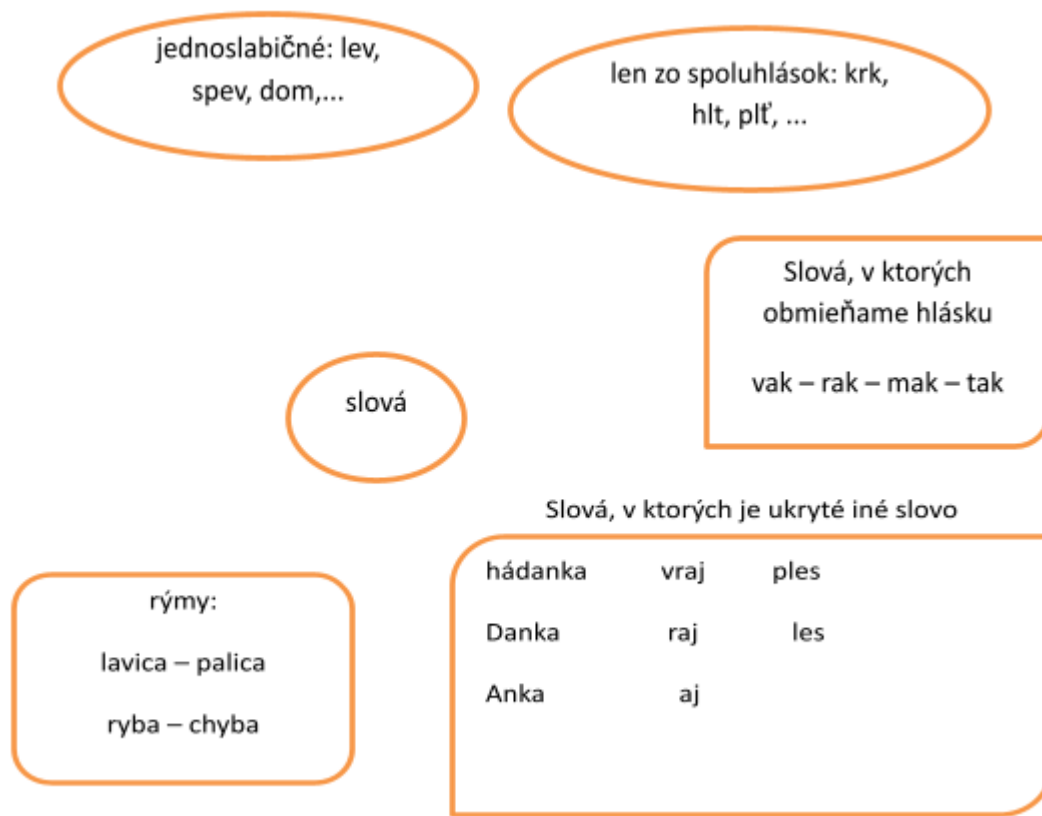
Nájdite dve osoby, ktoré sa môžu podpísať do niektorých okienok. Keď budete mať vyplnený celý hárok zakričte: „BINGO“

Aktivita na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí

Učiteľ aj žiaci si prinesú rôzne knihy, ktoré už prečítali a chcú sa o ne podeliť. Spoločne spravia výstavu. Každý jednotlivo predstaví svoju knihu, povie odkiaľ ju má, čím ho zaujala, prečo sa chce o ňu podeliť. Spoločne roztriedia knihy na dve skupiny POÉZIA a PRÓZA – zopakujú si spoločné znaky.

Skupinová práca

Hra na spisovateľov : pojmová mapa

Samostatná práca: Žiaci vyhľadávajú slová, v ktorých sú ukryté iné slová a tvoria verše. Na záver – prezentácia tvorby žiakov a výmena, resp. darovanie kníh.

Pomôcky:

flipchart, fixky, knihy

Ukážky:

hrad Na Orave stál veľký hrad,
rad pred ktorým stál ľudí plný rad.
reklama Vyskočila mi na telke reklama,
lama v ktorej bola moderátorka lama.
vraj Snívало sa mi vrah,
raj že som objavil božský raj...
aj a kamošku som si tam našiel aj.
opera V divadle začala opera,
perá kritici si vytiahli perá...
éra Napísali: „Začína sa nová éra.“

Vybrané – nevybrané slová, prírodné spoločenstvá

Časová dotácia: 1 deň

Veková kategória: 4. – 5. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí

aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie

Ciele aktivity:

Rozvíjať schopností ako aktívne počúvanie, vzájomná tolerancia, komunikácia a pochopenie druhých a seba samých.

Uplatniť pravopis vybraných a odvodených slov, ktoré rovnako alebo podobne znejú, ale majú odlišný význam.

Diskutovať a vyjadriť názory na tému: Riešenie konfliktov.

Napísať krátky príbeh.

Rozvíjať vedomosti v téme Prírodné spoločenstvá – poznať rastlinných aj živočíšnych predstaviteľov spoločenstiev, triedenie do skupín, vyhľadávanie informácií v encyklopédiách

Opis aktivity:

Organizácia práce učiteľa a žiaka, inštrukcie pre realizáciu aktivity, forma práce (skupinová, individuálna a pod.)

Ranná komunita – Lavína rytmov: Žiaci sedia v kruhu, určený žiak vytlieska rytmus. Postupne tento rytmus vytlieskajú ostatní žiaci. Ak sa všetci vystriedajú, rytmus vymýšľa ďalší žiak.

Obmena: tleskanie môže nahradiť plieskanie do kolien, lúskanie prstami, vydávanie zvukov na samohlásku, slabiku.

Aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí

Učiteľ rozdelí žiakov do siedmich skupín – podľa počtu žiakov, v jednej skupine musia byť aspoň 3 – 4 žiaci. Pri menšom počte žiakov môže vytvoriť menej skupín. Každá skupina dostane výkres A2, ktorý je rozdelený na tri časti. Do jednej z nich vpisujú žiaci slová s i – í, do druhej y – ý po určenej, na výkrese už napísanej obojakej spoluhláske. Tretia časť výkresu je určená na napísanie príbehu.

Žiaci v skupine tvoria slová a vpisujú ich do jedného alebo druhého poľa v časovom limite. Po uplynutí časového limitu každá skupina odprezentuje svoju prácu. Hodnotí sa správnosť a počet slov.

Práce hodnotia žiaci iných skupín. Výsledok sa zapíše na tabuľu. Po odprezentovaní všetkých skupín nastáva druhá časť, pri ktorej si skupiny náhodným výberom povymieňajú výkresy. Úlohou druhej časti je vytvoriť z napísaných slov krátky príbeh. V texte príbehu musí byť tiež použitá priama reč, opytovacia, rozkazovacia vec a zdobnenina. Po určenom časovom limite sa práce odprezentujú a hodnotia. Každá skupina má možnosť udeliť bodové hodnotenie 1 – 3 každej prezentujúcej skupine. Výsledok sa zapíše na tabuľu.

V tretej časti sa práce náhodným výberom povymieňajú a každá skupina na nový čistý papier namaľuje ilustráciu prideleného príbehu. Žiaci by mali ilustráciu priradiť k príbehu. Vyhráva skupina, ktorá získa najviac bodov. Pri každom hodnotení žiaci zdôvodňujú, prečo sa im tá práca páčila.

Prírodovedné aktivity

Učiteľ si pripraví farebné papiere – modrý, žltý, hnedý, zelený. Rozloží ich na laviciach, resp. vonku (podľa podmienok) tak, aby žiaci mohli pracovať v skupine. Pre každého žiaka pripraví jeden zložený lístok. Na

lístočky napíše názvy typických rastlinných a živočíšnych predstaviteľov každého spoločenstva – vodného, lesného, poľného, lúčneho. Napr.: lekno, vrbá, dub, jeleň, veverička, čmeliak, pavúk, kapor, štika, zajac, sokol, nevädza, margarétka, raž, slnečnica a pod. Každý žiak si zoberie jeden zložený lístok – otvorí si ho, prečíta a sadne si k jednému z farebných papierov. Svoj výber zdôvodní – modrý papier – voda, hnedý – pole, žltý – lúka, zelený – les.

Po skupinách (spoločenstvách) majú žiaci znázorniť pantomímou alebo opisom živočicha/ rastlinu, ktorú majú napísanú na lístku. Kto uhádne, získava bod. Keď sa všetci vystriedajú, nasleduje kvíz, ktorý si pripraví učiteľ. Otázky majú rôznu bodovú hodnotu podľa náročnosti a žiaci si môžu vybrať. Body si zapisujú na farebný papier.

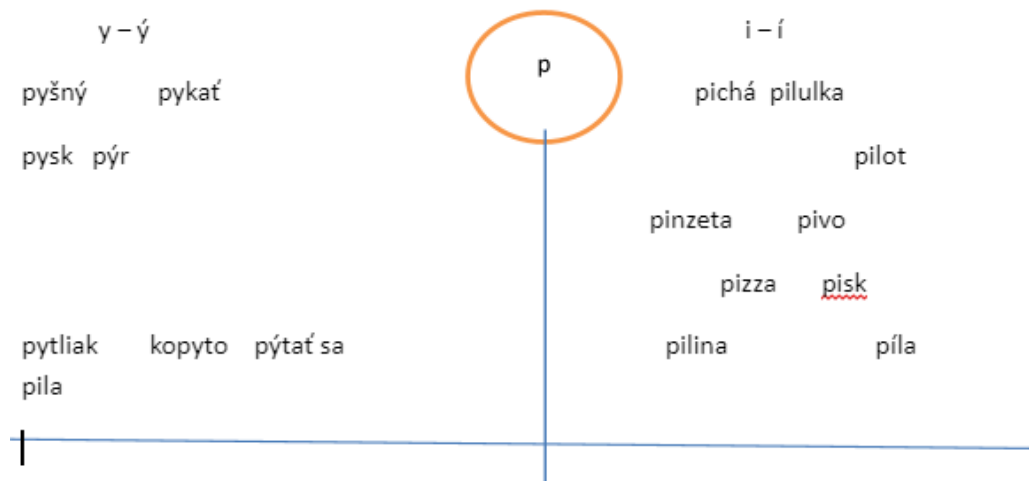
V ďalšej časti vyučovacej hodiny pripraví každá skupina otázky s využitím encyklopédie. Za správnu odpoveď skupiny získajú body.

Na záver pohybov žiaci znázorňujú rôzne stavovce aj bezstavovce.

Pomôcky:

výkresy, farbičky, perá, farebné papiere, encyklopédie, flipchartový papier – nástenka, fixky

Ukážky:

Kde bolo, tam bolo, žil raz jeden pyšný pytliak. Mal koňa menom Pilulka. Mal veľký pysk a nablýskané kopytá. Raz pykal, lebo jeho píla pila pivo a zároveň jedla pizzu.

„Pichá tá, keď ti niekto vytrhne pinzetou trň?“ pýtal sa pilot, ktorý si popiskoval.

„Vytrhni tento pýr zo záhrady!“ hovorí mu mamička. Pytliak išiel vytrhnúť pýr, ale bol zasypaný pilinami.

Vilma vila vence. Vtom jej začal vibrovať mobil. Jej otec Vilko dostal vírus, keď vypil víno. Začala volať sanitku: „Pomoc, otec dostal vírus!“ Sanitka nechodila a nechodila. Kedy príde sanitka? Vtom zišlo Vilme na um, že jej môžu pomôcť víly, ktoré prinesú múdru sovu – výra. Vilma mu začala vykať. Bolo to veľmi zvláštne, lebo Vilma nikdy nikomu nevykala.

Z ríše zvierat 2

Časová dotácia: 2 hodiny

Veková kategória: 4. – 5. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
matematické aktivity
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

opísať potravný reťazec vybraných živočíchov
viest' veku-primeranú diskusiu vo vybraných prírodovedných témach.

Opis aktivity:

Žiaci sa zamerajú predovšetkým na obrazy skutočných živočíchov.

Spolu s učiteľom sa rozprávajú o tom, čo všetko patrí do „jedálničky“ reálnych živočíchov, či sú schopné sa o zdroj potravy postarať bez pomoci ľudí. Diskusia sa môže uberať aj smerom k domácim a voľne žijúcim živočíchom. Na záver môžu žiaci zaraďovať živočíchov medzi stavovce a bezstavovce, prípadne medzi ryby, obojživelníky, plazy, vtáky a cicavce.

Pomocou dohodnutých symbolov budú žiaci potravinový reťazec graficky znázorňovať. Nasledovať bude diskusia o tom, čo je/nie je správne z ich pohľadu. Dôležité je spomenúť zásady správania sa k živočíchom doma alebo vo voľnej prírode. Žiaci spoločne na internete vyhľadávajú informácie o tom, kde napríklad hniezdia dravce, v akom období, a prečo je vtedy zakázaný vstup do konkrétnej časti lesa. Každá škola má v blízkom okolí zaujímavú lokalitu, ktorá sa dá do tejto aktivity veľmi efektívne implementovať. Neďaleko nás sa nachádza rozsiahle sysľovisko Biele vody a to nám, ale aj ostatným žiakom, ponúka ďalšiu tému na diskusiu – prečo sa sysle objavili práve tam. Zaujímavá môže byť diskusia o starostlivosti o domáce zvieratá, je to veľmi individuálne. Dôležité je aktívne počúvanie a tiež vyjadrenie vlastného názoru na problematiku. Táto aktivita sa môže uberať rôznymi smermi cez ochranu živočíchov až po triedenie odpadu, od písania výziev ľuďom, ktorí majú chuť niečo zmeniť až po tvorbu plagátov s veľkou výpovednou hodnotou.

Pomôcky:

počítač, internet, výtvarné práce z predchádzajúcej aktivity, ceruzky, farbičky, výkresy A4

Zdroje:

<https://www.minedu.sk/vzdelavacie-standardy-pre-1-stupen-zs/>

Kto si?

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 4. – 5. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie

Ciele aktivity:

aktívne využívať doteraz osvojený cudzí jazyk
rozvíjať schopnosť kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja
rozvíjať komunikačné jazykové činnosti a stratégie: čítanie s porozumením, počúvanie s porozumením, ústny a písomný prejav

Opis aktivity:

Každý žiak napíše anonymne na kúsok papiera pár zaujímavostí o sebe (napr. čo má rad, čo rád robí, o svojich záľubách/aktivitách, aký je) – je dôležité, aby žiaci na papier nenapísali svoje meno, ani neopísali, ako vyzerajú.

Následne sa všetky papieriky vhodia do jednej nádoby, z ktorej si každý vytiahne jeden papierik (charakteristiku osoby). Aktivita pokračuje tým, že žiaci chodia medzi sebou a pýtajú sa jeden druhého otázky, pretože ich cieľom je nájsť osobu, ktorej charakteristiku majú na svojom papieriku. Na záver každý opíše svojho nájdeneho kamaráta v triede.

Aktivita je vhodná v prvý deň pri zoznamovaní sa, najmä ak sa v skupine nepoznajú.

Pomôcky:

papier, písacie potreby

Hudba

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 4. – 5. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí

Ciele aktivity:

aktívne využívať doteraz osvojený cudzí jazyk

rozvíjať interkultúrne kompetencie

spoznať hudbu iných národov/národností

rozvíjať komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, ústny a písomný prejav

Opis aktivity:

Učiteľ vyberie pieseň v cudzom jazyku, ktorá je žiakom tematicky blízka, prípadne podobná známym piesňam v materinskom jazyku a obsahuje naučené i celkom nové výrazy. Pieseň si žiaci najskôr viackrát vypočujú a snažia sa identifikovať jej tému. Následne hľadajú paralelné piesne vo svojom materinskom jazyku. Obmenou tejto aktivity môže byť, že učiteľ im pustí viacero piesní s dvoma rôznymi témami a žiaci priradujú piesne k jednej alebo druhej téme.

Inou aktivitou spojenou s hudbou a cudzím jazykom môže byť, že učiteľ pripraví verziu textu piesne so zámerne vynechanými slovami a žiaci majú počas počúvania slová do textu dopĺňať. Takisto je možné vety z piesne rozstrihať a zamiešať - v skupinkách alebo vo dvojiciach žiaci hľadajú a spájajú útržky viet do zmysluplného celku. Pieseň si môžu spoločne vypočuť alebo zaspievať. A na záver prediskutovať, ako sa cítili pri počúvaní, čo v nich pieseň evokuje a pod.

Pomôcky:

papier, písacie potreby, texty piesne, nahrávky

4. – 9. Ročník

Kamenná polievka - osoby

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 4. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

vnímať potreby iných ľudí
vnímať význam inakosti a súčasne rovnakosti ľudí
vysvetliť pojem predsudok
schopnosť identifikovať predsudky
scitlivenie k predsudkom

Opis aktivity:

Organizácia práce učiteľa a žiaka, inštrukcie pre realizáciu aktivity, forma práce (skupinová, individuálna a pod.)

Evokácia (10 minút)

Učiteľ sa spolu so žiakmi posadí do kruhu. Spýta sa žiakov: „Čo je predsudok, stereotyp?“ Vyzve žiakov, aby nejaký stereotyp spomenuli. Ak nevedia na žiadny prísť, skúsi začať vetu – ich úlohou bude ju dopovedať: *Blondínky sú..., Američania sú..., Slováci sú...*

Opýta sa ich: „Kde ste sa stretli s nejakým hodnotením a posudzovaním, napríklad s tým, že deti sú ešte malé na to, aby niečomu rozumeli, muži sú lepší šoféri, ženy sa vedľa lepšie zahrať s deťmi...?“ Vysvetlí žiakom, že dnes sa budú venovať téme predsudkov a vzájomného vnímania ľudí na základe všeobecných znakov.

Prehrá im rozprávku *Kamenná polievka* a vysvetlí im, že príbeh, ktorý si vypočujú, je o ľuďoch, ktorí žili v jednej dedine, no nie veľmi šťastne.

Napĺňanie cieľa – hlavná časť (25 minút)

Učiteľ sa pýta žiakov:

Prečo ľudia reagovali so strachom?

Čoho sa báli?

Čo si mysleli o mníchoch?

Ako sa zmenil ich život v dedine po príchode mníchov?

Po vypočutí príbehu učiteľ predstaví žiakom životy vybraných ľudí (Príloha1). Vyzve deti, aby vytvorili 5 menších skupín, príp. ich rozdelí a do každej skupiny dá charakteristiku jedného človeka. Potom požiada žiakov, aby sa spolu porozprávali o danom človeku, ktorého si predstavujú podľa prečítanej charakteristiky. Tiež môžu opísať miesto, kde býva. Z ponúknutých fotografií (Príloha 2) vyberú tú, ktorá im najviac vyhovuje. Na túto časť majú žiaci 8 – 10 minút.

Učiteľ zavolá žiakov späť do kruhu a spýta sa ich na výsledky ich uvažovania. Keď si všetkých vypočuje, odhalí identitu človeka a porozpráva žiakom o ňom viac (Infobox).

Opýta sa žiakov:

Podľa čoho ste sa v skupinkách rozhodovali?

Ktorý príbeh vás najviac oslovil, prekvapil?

Reflexia (10 minút)

Žiakom učiteľ vysvetlí, že predsudky ovplyvňujú náš pohľad na iných ľudí, nedovoľujú nám slobodne konať a myslieť. Diskutuje so žiakmi o tom, či stretli vo svojom okolí niekoho, o kom si mysleli niečo, pritom skutočnosť bola iná.

Otázky pre žiakov:

Čo sa vám na aktivite páčilo?

Čo vás prekvapilo?

Ako môžete zareagovať, keď budete počuť niekoho vysloviť predsudok alebo hodnotiaci výrok?

Kde si môžete overiť, či sú vyjadrenia o iných ľuďoch pravdivé?

Infobox

Predsudok – prevažne negatívny postoj k celej skupine ľudí a k jednotlivcom, ktorí do tejto skupiny patria. Ide o silne citovo podfarbenú zmes racionálnych a iracionálnych predstáv o nejakej skupine, na základe ktorých sa určitým spôsobom k tejto skupine správame.

Napríklad: Ak by sme v sebe mali predsudok, že blondínky sú hlúpe, podceňovali by sme ich a nedávali im rovnaké príležitosti na rast ako iným.

Stereotyp – veľmi ustálený súbor predstáv o tom, akí sme my, členovia našej skupiny, ale aj členovia iných skupín. Môže byť kladný aj záporný, je veľmi citovo zafarbený a tvorí hrubé zovšeobecnenia, ktoré nám pomáhajú vnímať zložitý svet o niečo jednoduchšie.

Diskriminácia – také správanie, keď sa s jedným človekom alebo jednou skupinou ľudí zaobchádza inak ako s ostatnými, a to na základe odlišnosti, napríklad rasovej, etnickej, náboženskej, prípadne na základe veku či pohlavia.

Osoby – odhalenie

Prvá osoba: žena Lella Lombardiová žila v Taliansku od roku 1941 do roku 1992. Stala sa prvou ženou pretekárkou, ktorá v pretekoch Formuly 1 získala body. Žiadna žena zatiaľ nezdočila jej rekord. (Prevzaté z knihy Príbehy na dobrú noc pre Rebelky, Albatros 2018).

Druhá osoba: rómsky tanečník Juraj Pleško. Vyrastal na Slovensku v detských domovoch a vlastných rodičov nepozná. V papieroch mal napísané, že je mentálne retardovaný, navštevoval špeciálnu školu. Postupne sa vypracoval na tanečníka, no po brutálnej bitke skinheadov a problémoch zamestnať sa rozhodol sa odísť

zo Slovenska. Stal sa z neho francúzsky občan a svetoznámy tanečník, ovláda šesť jazykov a rád by vyštudoval právo. Zo Slováka Juraja Pleška sa stal Francúz Romain Coppet.

<https://kosice.korzar.sme.sk/c/22065823/vyrastal-u-nas-v-detskom-domove-stal-sa-z-neho-uznavany-tanecnik-v-parizi.html>

Tretia osoba: Kyle Maynard, ktorý sa narodil bez končatín. Napriek tomu sa rozhodol, že svoj život zasväti športu. V 11 rokoch začal hrať futbal, na strednej škole sa venoval zápaseniu. Taktiež sa presadil ako vzpierač. V roku 2012 ako prvý športovec bez končatín zdolal Kilimandžáro. Celý výstup mu trval 10 dní.

https://en.wikipedia.org/wiki/Kyle_Maynard

Štvrtá osoba: Mohamed Bzeek, moslim, ktorý počas vysokej školy emigroval z rodnej Líbye do USA. Už viac než 20 rokov sa stará o umierajúce a ťažko choré deti z detských domovov. Momentálne má v starostlivosti slepé a hluché dievčatko s poškodením mozgu. V jeho náručí už umrelo viac než desať detí bez domova či rodičov.

<https://www.dobrenoviny.sk/c/105156/berie-si-k-sebe-domov-umierajuce-deti-ktore-nikto-nechce-chce-im-dat-este-posledne-kusky-radosti>

Piata osoba: Wangari Maathai- kenská ekologička, feministka, občianska a environmentálna aktivistka. V roku 2004 získala Nobelovu cenu za mier za „príspevok k trvalo udržateľnému rozvoju, demokracii a mieru“. Založila Hnutie zeleného pásu, ktoré zasadilo desiatky miliónov stromov v strednej Afrike a rozšírilo svoje aktivity aj do ďalších krajín. Podľa ekologických expertiek a expertov je jej hnutie jednou z najefektívnejších ekologických organizácií na svete. Sieťou lesných škôlok značne zmiernila následky odlesňovania, akými sú napríklad pôdna erózia, nedostatok potravy pre zver či znečisťovanie vôd. Dáva prácu najmä ženám z dedín, ktoré by bez tohto príjmu mali problémy so zabezpečením svojich detí.

https://sk.wikipedia.org/wiki/Wangari_Maathaiov%C3%A1

Pomôcky:

príbeh Kamenná polievka <https://www.youtube.com/watch?v=EJG63dZc-qQ&t=2s>

príbehy piatich osôb (Príloha 1)

fotografie ľudí (Príloha 2)

papiere, kresliace a písacie potreby, pripojenie na internet a počítač/mobil pre každú skupinu

Zdroje:

<https://zivica.sk/kniznica/prirucka-komu-patri-zem/>

Príloha 1

Prvá osoba odjakživa pomáhala svojmu otcovi rozvážať mäso v jeho aute. Bola veľmi dobrým šoférom a pri dodávke mäsa sa vždy snažila prekonať rýchlostný rekord. Táto osoba si neskôr kúpila svoje vlastné auto a zúčastnila sa pretekov Formuly 850, ktoré aj vyhrala. Snahou sa jej dokonca podarilo stať sa pretekárom Formuly 1.

Druhá osoba má veľmi citlivé a umelecké srdce. Od detstva písala básne a milovala divadlo. Neskôr sa prihlásila do tanečnej školy, kde veľmi svedomito študovala. Teraz je táto osoba veľmi známa vďaka tancu.

Tretia osoba je športovec telom aj dušou. Neexistuje žiadna prekážka, ktorá by ju mohla zastaviť. Šport je jej život.

Štvrtá osoba má veľmi rada deti. Neustále je obklopená deťmi a venuje im všetok svoj voľný čas. Stará sa o opustené a choré deti.

Piata osoba má veľmi rada prírodu. Vďaka nej boli vysadené milióny stromov. Je nositeľkou Nobelovej ceny. Táto osoba tiež bojovala za práva chudobných a utláčaných.

Príloha 2:

Hra na rybárov

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 4. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
matematické aktivity
prírodovedné aktivity
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

analyzovať dopady súťaživosti na úkor spolupráce
uvedomiť si rozsah problematiky trvalo-udržateľného rozvoja a obnoviteľných aj neobnoviteľných zdrojov
analyzovať dopady nešetrného spôsobu života

Opis aktivity:

Organizácia práce učiteľa a žiaka, inštrukcie pre realizáciu aktivity, forma práce (skupinová, individuálna a pod.)

Učiteľ si dopredu premyslí zobrazenie jazera a rýb v ňom tak, aby bola hra pre žiakov zaujímavá. Navrhujeme pre znázornenie jazera väčší kus látky alebo väčšiu nádobu. V prípade väčšej skupiny žiakov, učiteľ rozdelí žiakov do skupín a vytvorí niekoľko „jazier“ s rovnakým počtom rýb, pričom na jedno jazero by malo byť 20 rýb. Ak sa učiteľ rozhodne použiť na vytvorenie jazera väčší kus látky, môže si vytvoriť ryby z papiera alebo starých plastových fľaštičiek, prípadne iných materiálov – tvorivosti sa medze nekladú (ryby môžu vytvoriť aj žiaci na predchádzajúcej hodine, prípadne iní učitelia vyučovacích predmetov pracovné vyučovanie alebo výtvarná výchova). Vytvorené ryby potom učiteľ porozmiestňuje na látku. Jazero môže predstavovať aj väčšia nádoba (misa alebo vandlík) a ryby môžu cukríky, napr. lentilky, ktoré učiteľ umiestni do nádoby. Rybári – žiaci môžu chytať ryby rukami alebo si vytvoriť udice. V prípade jazera z látky a vytvorených rýb môžu byť udice z drevených palíc – konáre, latky, kde na konci bude upevnený systém, ktorý zachytí ryby v jazere. V prípade jazera ako väčšej nádoby a cukríkov, môže byť udica slamka, rybári budú cukríky chytať nasávaním slamkou a prenesením do malej misky vedľa „jazera“.

Pravidlá hry

- Učiteľ sa pokúsi priblížiť žiakom hru čo najatraktívnejšie. Vysvetlí im, že sa z nich na nejaký čas stanú rybári. Do stredu umiestni „jazero“. Vloží do priestoru jazera 20 „rýb“. Rozdelí žiakov do 3 skupín a dá im 1 minútu na vymyslenie názvu skupiny (napr. Žraloky, Veľryby, Pstruhy). Týmto nastane u žiakov lepšia identifikácia so skupinou a väčšia motivácia. Napíše mená týchto 3 skupín na tabuľu alebo flipchart a vytvorí tabuľku (viď nižšie).
- Potom im vysvetlí situáciu, ktorú budú simulovať:

Ste rybári a žijete na brehu tohto jazera. Vaše živobytie závisí na tomto jazere a na rybách, ktoré v ňom žijú. Z úlovku, ktorý každý deň donesiete domov, živíte vaše rodiny, platíte vašim deťom školu a kupujete všetko potrebné pre váš denný život. Na začiatku hry je v jazere 20 rýb a ako vidíte, sú tu ďalší 2 rybári (ďalšie 2 rybárske skupiny), ktorí/é tiež závisia od úlovku.

Vašou úlohou, je mať na konci hry čo najviac rýb.

Budete hrať 10 kôl, ktoré reprezentujú 10 dní v živote rybárov – jedno kolo je jeden deň. Každý deň môžete vy (vaša skupina) uloviť 0, 1, 2 alebo 3 ryby, v závislosti od vášho rozhodnutia. Po tom, ako sa každý (každá skupina) dohodne na počte vylovených rýb v danom kole/dni, daný počet rýb vylovíte z jazera a nastáva noc. Vylovené ryby mi odovzdáte (vytvorené ryby do nejakej nádoby, cukríky do malej misky).

Ryby, ktoré zostali v jazere sa počas noci rozmnožia o 25 percent (ak počet rýb nie je deliteľný 4, zaokrúhlite ich počet na najbližšie číslo). Rozmnožené ryby vám pridám do jazera. Avšak majte na mysli, že počet rýb v jazere nesmie prekročiť číslo 20, pretože jazero väčšiu populáciu rýb neuživí.

- Toto sú všetky inštrukcie, ktoré môžu žiaci dostať, ak nerozumejú, môže im učiteľ pravidlá vysvetliť ešte raz, ale uistí ich, že to pochopia najlepšie, keď začnú hrať hru. Hru učiteľ vedie 10 kôl (deň 1 – 10). Vyberá a opäť pridáva ryby do jazera v závislosti od rozhodnutí žiakov a zapisuje počty ulovených rýb v každom kole do pripravenej tabuľky na tabuľu alebo flipchart.

	Skupina 1 Názov	Skupina 2 Názov	Skupina 3 Názov
Deň 1			
Deň 2			
Deň 3			
Deň 4			
Deň 5			
Deň 6			
Deň 7			
Deň 8			
Deň 9			
Deň 10			

- Žiaci budú mať pravdepodobne tendenciu vyzvedat' viac informácií a detailov hry. Pre dosiahnutie cieľa hry je dôležité, aby sa pridržali základnej formulácie cieľa: „Úlohou je mať na konci hry čo najviac rýb.“ Učiteľ im nedáva ďalšie informácie. Zmyslom tejto formulácie je, aby sa nastolila atmosféru typickej súťaživej hry. Hra končí buď po 10. kole alebo po vylovení všetkých rýb z jazera, čo môže nastať aj po 4. kole. Učiteľ spočíta všetkým skupinám súčet počtu ulovených rýb vo všetkých kolách. Pokiaľ ostalo jazero prázdne alebo takmer prázdne, môže poukázať na fakt, že zatiaľ síce niektorá skupina dosiahla najvyšší počet ulovených rýb, ale výherca v tejto hre nie je nikto, pretože všetci hráči stratili do budúcnosti vzácny zdroj obživy.

Reflexia

- Je dosť pravdepodobné, že všetky ryby budú vylovené ešte pred 10. kolom/dňom, prípadne ostane v jazere 1 alebo 2 ryby. Učiteľ pokračuje v hre a opýta sa žiakov alebo skupín:

Ako sa budete následne živiť, keďže ste rybári, neviete robiť inú prácu a vaša hlavná zložka obživy je zlikvidovaná, prípadne vážne zredukovaná. Z čoho budete teraz žiť? Máte nejaký nápad ako uživiť seba a svoje rodiny?

- Potom učiteľ začne s reflexiou, ktorá je v tejto hre najdôležitejšia. Reflexiu a diskusiu môže rozprúdiť týmito otázkami:

Ako sa cítite teraz na konci hry? Ste spokojní s výsledkom?

Kto je podľa vás výherca a kto porazený?

Ako ste pochopili zadanie hry?

- Učiteľ vysvetlí žiakom, že je niekoľko možností, ako si mohli vysvetliť pokyny na začiatku hry: buď tak, že žiak alebo skupina mala vyloviť toľko rýb, koľko je len možné, aby mali čo najviac rýb a mali viac ako ostatní alebo tak, že by mali loviť tak, aby bolo na konci hry v jazere čo najviac rýb. Ďalšia možnosť interpretácie zadania je, že žiak alebo skupina mali uloviť také množstvo rýb, aby brali do úvahy limity jazera a mysleli aj na budúcnosť, že život po 10. dni nekončí a teda by mali udržiavať v jazere dostatok rýb. Pokračuje v kladení otázok:

Ako premýšľali tí, ktorí brali maximálny počet rýb v každom kole?

Čo vás viedlo k tomu, že ste v ďalších kolách lovíli menej rýb? Ako ste pracovali v skupine, rešpektovali ste názor všetkých alebo bol niekto dominantný? Aký ste mali pocit, keď ste zistili, že už nemáte čo loviť?

Bolo vaše konanie založené na spolupráci alebo súťaživosti?

- Učiteľ vyzve žiakov, aby sa pozreli na tabuľku s výsledkami. Opýta sa ich:

Ako ste sa cítili, keď ďalší žiaci/skupiny brali čo najviac rýb? Nakoľko vás rozhodnutia druhých ovplyvnili vo vašom rozhodovaní v tejto hre? Ako by ste mohli túto hru hrať efektívnejšie tak, aby ste dokázali „prežiť“ a jazero vás uživilo celý život?

- Potom učiteľ upriami pozornosť žiakov na reálny život. Pýta sa ich:

Mohli by ste povedať podobný príklad z reálneho života? Ktoré naše prírodné zdroje sú nadmerne spotrebúvané a na úkor koho? Nakoľko vaše rozhodovanie, konanie ovplyvňuje spoločnosť, akým spôsobom a akým smerom? Ako funguje väčšina ľudí vo vašom okolí?

- Učiteľ vysvetlí žiakom, že zatiaľ čo v tejto hre bolo možné mať prehľad o množstve rýb ako aj o všetkých, ktorí tento zdroj využívali, v reálnom živote je táto situácia oveľa komplikovanejšia – bežne nemáme prehľad o množstve zdrojov a množstve ľudí, ktorí dané zdroje využívajú. Ukáže im na príklade hry, že ak bolo ťažké naplánovať si výlov rýb v tak malom meradle na simulovanom jazierku, o čo ťažšie je dohodnúť sa a nastaviť pravidlá pre celosvetový systém využívania vyčerpateľných zdrojov.

Zaujímavá obmena hry

- Pri väčšom počte žiakov je možné rozdeliť ich na viac skupín. Vytvorí sa aj viac „jazier“ podľa počtu skupín. Pri každom jazere sú opäť 3 tímy alebo 3 jednotlivci. Hra bude opäť prebiehať v 10 kolách. Žiaci pri jednotlivých jazeroch si budú viesť svoje vlastné tabuľky s počtom ulovených rýb. Ak nejaká skupina ako prvá vyčerpá svoje jazero a hru ukončí skôr ako ostatní, učiteľ nechá ďalšie skupiny, aby lovíli ďalej. So skupinou, ktorá má prázdne jazero môže potichu, aby nerušili ostatných, diskutovať. Opýta sa ich:

Čo budete robiť teraz, keď je vaše jazero prázdne? Z čoho budete žiť?

- Je veľmi pravdepodobné, že im napadne pridať sa k ďalšej skupine, ktorá ešte neskončila a v jazere má ešte ryby. Vtedy učiteľ sleduje, ako sa bude situácia vyvíjať. Nechá skupiny, aby konali spontánne a nesnaží sa ich moralizovať. Môže to síce vyvolať konflikt medzi tými, ktorí si svoje jazero zničili a tými, čo ešte majú čo loviť, skupina sa dokonca môže pokúsiť kradnúť, ale toto všetko je v poriadku. Učiteľ sa snaží udržať situáciu v rámci prijateľných hraníc, aby nedošlo k nejakému fyzickému napádaniu, nadávkam. Berie všetko, čo sa bude diať, ako dobrú príležitosť pre následnú reflexiu a diskusiu so žiakmi. Môže sa ich po skončení hry spýtať, ako sa cítili a či sa to deje aj v reálnom živote (kradnutie, zneužívanie, klamanie a pod.) V ostatnom pokračuje tak, ako bolo uvedené v reflexii vyššie.

Pomôcky:

„jazero“ – väčší kus látky alebo väčšia nádoba (misa, vandlík), menšia miska; 20 ks „ryby“ – cukríky, plastové/papierové rybičky, tabuľa alebo flipchart, fixky

Zdroje:

<https://zivica.sk/kniznica/prirucka-komu-patri-zem/>

adaptované na základe počítačovej hry www.cloudinstitute.org/fish-game

6. – 9. Ročník

Jedno zrnko ryže

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
matematické aktivity
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

Pochopiť rýchlosti šírenia dobra aj zla
porozumieť princípu exponenciálneho rastu
práca s číslami a kalkulačkou

Opis aktivity:

Organizácia práce učiteľa a žiaka, inštrukcie pre realizáciu aktivity, forma práce (skupinová, individuálna a pod.)

Evokácia (10 minút)

Učiteľ si spolu so žiakmi sadne do kruhu. V strede na zemi je nákres. Spýta sa, čo podľa žiakov znázorňuje (Príloha 1).

Vypočujú si spolu príbeh Jedno zrnko ryže: https://www.youtube.com/watch?v=L_3sogjRC2c&t=12s

Učiteľ zastaví rozprávku v okamihu, keď radža vyzve Rani, aby si zažiadala odmenu:

„Zaželaj si čokoľvek a ja ti to splním.“

Opýta sa žiakov, čo by si na mieste Rani zažiadali oni. Pustí nahrávku ďalej a spoločne si vypočujú, čo si Rani zažiadala. Opäť nahrávku zastaví. Opýta sa žiakov, či je to podľa nich rozumné alebo hlúpe želanie. Vyzve žiakov, aby v dvojiciach skúsili tipovať, koľko zrníek ryže Rani dostane. Svoj tip žiaci napíšu na papier a položia pred seba.

Učiteľ zadá žiakom úlohu, aby vypočítali, koľko zrníek ryže bude mať Rani po 30 dňoch. (Mladším žiakom je možné dať vrečko ryže alebo fazule, aby pracovali s väčšími predmetmi a vedeli si množstvá ľahšie predstaviť. Prípadne jedna skupina bude pracovať s ryžou, druhá bude výpočty počítat' na kalkulačke a zapisovať do tabuľky.) Keď budú žiaci s výpočtami hotoví, vypočujú si spolu zvyšok rozprávky. Učiteľ skontroluje, či všetky skupiny dosiahli pri svojich výpočtoch rovnaký výsledok. Overí správnosť výsledku (Infobox).

Potom vyzve žiakov, aby sa opäť vrátili k svojim tipom, ktoré majú zaznamenané na papierikoch. Podelia sa spoločne o jednotlivé tipy a pozerú sa, kto bol k správnej odpovedi najbližšie.

Poznámka: V rámci matematických aktivít, je možné žiakom vysvetliť princíp exponenciálneho rastu.

Reflexia (10 minút)

Žiaci pracujú s obrázkom s tvármi. Sledujú, aký vplyv môže mať jeden človek na skupinu. Stačí, keď prinesie nový nápad, iný spôsob prístupu k iným ľuďom, osloví svojimi myšlienkami aspoň pár ľudí, podaruje im úsmev – a tí jeho odkaz pošlú ďalej. Presne tak, ako sa z jedného zrnka ryže stalo niekoľko sýpok. No to isté platí aj o negatívnom vplyve človeka na ostatných. Tak ako dobro, aj zlo sa môže veľmi rýchlo šíriť od jedného človeka k miliónom. Učiteľ sa opýta žiakov, či spomenú na nejaký príklad z ich okolia, príp. z minulosti, keď sa zlo alebo dobro šírilo veľmi rýchlo.

Otázky pre žiakov:

Čo sa vám na aktivite páčilo?

Zamysleli ste sa niekedy nad tým, čo môže urobiť jednotlivec?

Viete o nejakom rovesníkovi, ktorému sa podarilo osloviť väčšiu skupinu?

Infobox

OD JEDNÉHO ZRNKA RYŽE K JEDNEJ MILIARDE

Každý deň Rani dostala dvojnásobok množstva ryže ako deň predtým. Pozrite sa, ako sa jedno zrnko ryže rozrastie na obrovské množstvo.

Odpoveď je 1 073 741 824 (jedna miliarda sedemdesiattri miliónov sedemstoštyridsaťjedentisíc osemsto dvadsaťštyri) – viac ako jednu miliardu zrnok ryže!

Pomôcky:

nákres (Príloha 1)

príbeh Jedno zrnko ryže

kalkulačky

ryža/fazuľa

papiere

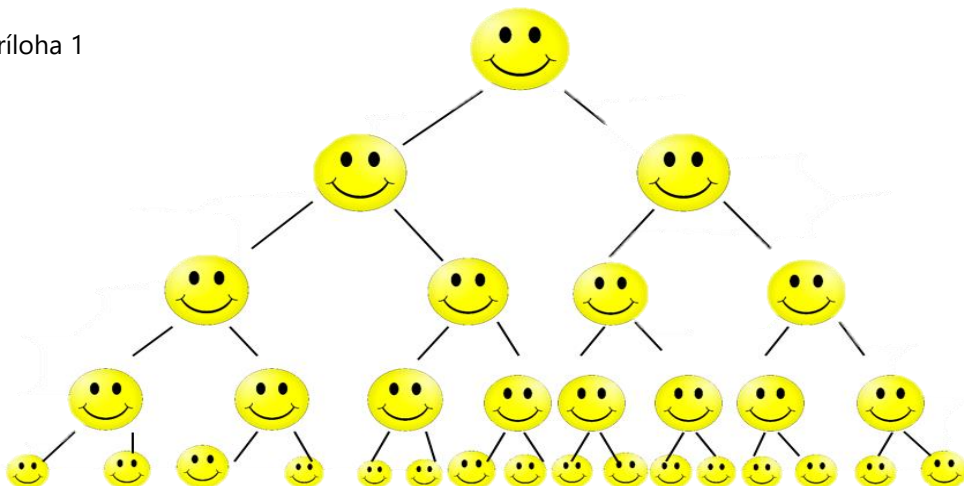
perá

zaváraninové fľaše

Zdroje:

<https://zivica.sk/kniznica/prirucka-komu-patri-zem/>

Príloha 1

Bájkky

Časová dotácia: 1 deň

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí

Ciele aktivity:

Aktivita 1:

aplikovať osvojené vedomosti a zručnosti pri praktických činnostiach s textom

rozvíjať vyjadrovacie schopnosti žiakov (ústne, písomne)

rozvíjať zručnosti písomného prejavu

vytvoriť krátky text – bájku

Aktivita 2:

aktívne využívať doteraz osvojený cudzí jazyk

rozvíjať spoluprácu vo dvojiciach i v pracovných skupinách,

rozvíjať schopnosť komunikovať v bežných spoločenských situáciách – schopnosť jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných komunikačných funkcií.

rozvíjať čítanie s porozumením, počúvanie s porozumením, ústny a písomný prejav

Opis aktivity:

Aktivita 1: BÁJKY DNEŠNÝCH DNÍ

Žiaci si zopakujú základné znaky bájkky a ilustrujú ich na známych príkladoch. Učiteľ zadá žiakom úlohu, aby v skupinách hľadali témy zo súčasného života, ktoré by sa dali využiť na napísanie bájkky. Môžu to byť reklamné slogany alebo vlastné zážitky, napr. Imidž je nanič, počúvaj smäd. Na niektorú z nájdených tém žiaci napíšu bájku.

Aktivita 2 (v cudzom jazyku): EZOPOVA BÁJKKA

V úvode aktivity žiaci pozerajú krátke animované video Ezopovej bájkky O Zajacovi a korytnačke (prípadne si bájku v upravenej podobe prečítajú); pred tým je vhodné uviesť tému – spoločne sa zamyslieť nad tým, o čom asi príbeh bude. Po pozretí (prečítaní) bájkky prebehne reflexia príbehu – odpovedajú na jednoduché otázky, čo videli, kto sú hlavné postavy, čo sa stalo a najmä aké ponaučenie z príbehu zajaca a korytnačky plynie pre náš každodenný život (Pomaly ďalej zájdeš; Trpezlivosť (vytrvalosť) ruže prináša) – tým sa aj vytvorí kostra príbehu, ktorý budú reprodukovat'. Jednou z možností je dej príbehu zilustrovat' v niekoľkých obrázkoch, ktoré môžu byť doplnené aj kľúčovými replikami príbehu (učiteľ môže žiakom poskytnúť podporu (kľúčové slová, repliky a pod.). Následne svoje produkty môžu „vydať ako spoločné dielo skupiny“ a prezentovať ho na záver letnej školy.

Alternatívou realizácie aktivity je dramatizácia príbehu bájkky, ktorá si však vyžaduje vyššiu časovú dotáciu (min. jeden celý deň) – žiaci si okrem scenára vytvorí aj rekvizity (strom, les, cestu, oblohu), masky zvierat, naplánujú scenériu a pod., prípadne upraví príbeh (prenesú ho do každodenného života) so zachovaním základnej dejovej línie a ponaučenia. Pripravia predstavenie pre ostatné skupiny v LŠ.

Pomôcky:

Papier, nahrávky/texty bájkky, pri dramatizácii bájkky – rôzny materiál na výrobu potrebných rekvizít, farebné ceruzky, vodové farby, temperové farby a pod.

Zdroje:

Aktivita 1: MACIKOVÁ, Zuzana: Bájky dnešných dní. In: Na stope slovám. Príručka tvorivého písania pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry. Bratislava : British Council Slovakia – ŠPÚ – MPC, 2007, s. 47.

Dostupné na: https://www.statpedu.sk/files/articles/nove_dokumenty/ucebnice-metodiky-publikacie/publikacie/na-stope-slovam.pdf

Aktivita 2: Videá bájky v anglickom jazyku:

<https://www.youtube.com/watch?v=j64LQILYz-c>

<https://www.youtube.com/watch?v=Sv5OItL7eWE> (+ anglické titulky)

<https://www.fluentu.com/english/play/4901/the-tortoise-and-the-hare/>

Upravený text bájky O zajacovi a korytnačke v anglickom jazyku:

<https://i.pinimg.com/originals/eb/6f/32/eb6f320da4d6ac6fed631d1e440d1c57.jpg>

<https://en.islcollective.com/english-esl-worksheets/grammar/past-simple-tense/hare-and-tortoise/103665>

1 obrázok je viac ako 1000 slov

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí

Ciele aktivity:

aktívne využívať doteraz osvojený cudzí jazyk

rozvíjať tvorivosť

rozvíjať schopnosť spolupracovať

rozvíjať schopnosť komunikovať v bežných spoločenských situáciách – schopnosť jednoducho sa

vyjadrovať pomocou základných komunikačných funkcií

rozvíjať komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, ústny a písomný prejav.

Opis aktivity:

Žiaci sa rozdelia do skupín (v závislosti od počtu budú 3 – 4 žiaci pracovať ako tím). Každý tím si vyberie jeden obraz, ktorý slúži ako inšpirácia pre písanie príbehu (môžete použiť kópiu klasickej maľby, fotografiu, ilustráciu a pod.). Pri pohľade na obraz, po vzájomnej diskusii a návrhoch jednotlivých členov tímu, spoločne napíšu prvých pár úvodných viet príbehu. Odsek sa potom posunie do iného tímu, ktorý si ho prečíta a pridá svojich pár viet do príbehu. Podporný obrazový materiál ostáva v tíme, ktorý začal „príbeh“ písať. Proces sa opakuje, príbeh sa posúva jednotlivým tímom, až kým sa nedokončí. Všetky tímy potom zhromaždia svoje texty; každý tím prečíta nahlas výsledok kolektívnej práce a zároveň ukáže obraz, ktorý slúžil ako inšpirácia na jeho napísanie. V záverečnej reflexii môžu v skupine zhodnotiť, ako sa im úloha podarila, resp. ktorý obraz sa podarilo najlepšie vystihnúť v príbehu. Zároveň môžu zhodnotiť ako sa im v tíme pracovalo, ako

náročné bolo zhostiť sa tejto úlohy (či bolo jednoduchšie vymyslieť úvod k príbehu na základe obrazovej predlohy, alebo nadviazať na úvod príbehu, ktorý začal písať iný tím).

Pomôcky:

Fotografie, reprodukcie malieb

Zdroje:

Námety na aktivity rozvíjajúce komunikačné činnosti a stratégie na základe práce s textom:

<http://www.storyarts.org/lessonplans/lessonideas/index.html#picture>

Miesto, kde sa dobre cítim

Časová dotácia: 1 deň

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí

Ciele aktivity:

aktívne využívať doteraz osvojený cudzí jazyk

prepojiť nové poznatky s už osvojenými vedomosťami, systematizovať ich a využiť pre svoj ďalší rozvoj a reálny život, rozvíjať otvorenosť voči kultúrnej inakosti,

rozvíjať schopnosť komunikovať v bežných spoločenských situáciách – schopnosť jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných komunikačných funkcií.

rozvíjať komunikačné jazykové činnosti a stratégie: čítanie s porozumením, počúvanie s porozumením, ústny a písomný prejav.

Opis aktivity:

Úlohou každého žiaka je zakresliť na mapu/vyznačiť na mape miesto, ktoré sa mu páči, kde sa cíti dobre, atrakciu svojho mesta alebo svojej dediny – miesto, kam by zobral napr. svojho kamaráta zo zahraničia (ale môže to byť aj miesto „ich srdcu blízke“ – strom v parku, zmrzlináreň v centre mesta, ihrisko a pod.). Ku každému takémuto miestu napíšu krátky komentár – dôvod, prečo je to miesto pre nich dôležité, aké pocity v nich vyvoláva, prečo ho odporúčajú, aby bolo na mape. Ak potrebujú, môžu si vyhľadať niektoré informácie na internete alebo v dostupných turistických sprievodcoch. Mapu si buď nakreslia alebo pracujú s mapou, ktorú im pripraví učiteľ (stiahne napr. z Google maps). Po zakreslení miest na mape a napísaní popisov k nim, každý prezentuje svoju "pocitovú mapu". Po spoločnej diskusii si skupina ako celok môže vytvoriť mapu s naj miestami svojho mesta/dediny – spoločne sa dohodnú, ktoré miesta to budú, ktoré by chceli predstaviť ostatným obyvateľom alebo turistom; rovnako sa môžu vybrať po stopách týchto miest na prechádzku s komentovaným sprievodom. Prípadne môžu vytvoriť výstavu svojich máp pre ostatných účastníkov letnej školy.

Pomôcky:

papier, písacie potreby, mapy, brožúry, fotografie, prístup na internet

Varím, variš, varíme

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
matematické aktivity
prírodovedné aktivity
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

Precvičovať odhad a jeho overenie výpočtom objemu telies

Opis aktivity:

Aktivita 1

Žiaci nájdu v domácnosti nádobu tvaru kocky/kvára (alebo použijú pripravenú nádobu tvaru kvára/kocky), odmerajú jej hrany a vypočítajú objem, teda koľko vody sa do nej zmestí, následne výpočet prakticky overia.

Aktivita 2

Žiaci odhadnú, či sa vopred známe množstvo vody (2 litre, 3,5 litra a pod.) zmestí do daného hrnca, overia to pokusom a následne výpočtom (odmerajú rozmery hrnca a vypočítajú objem).

Pomôcky:

Hranatá nádoba, pravítko, papier, písacie potreby, prístup k vode, odmerný valec/nádoba s mierkou

UTÁRANÉ GEOMETRICKÉ TELESÁ

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
matematické aktivity

Ciele aktivity:

Analyzovať vlastnosti geometrických telies (útvarov)

Opis aktivity:

Žiaci vymyslia dialóg dvoch geometrických telies, na základe ktorého by sa dali telesá identifikovať. Napíšu podrobný scenár scény. Výber telies je ľubovoľný, využívajú sa vlastnosti telies a vzťahy medzi nimi. Ostatní spolužiaci (aj učiteľ) hádajú, ktoré geometrické telesá boli „hercami“.

Inšpirácia: https://www.statpedu.sk/files/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/dialog_telies.pdf

Pomôcky:

Papier, písacie potreby

KOMBINATORIKA

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
matematické aktivity

Ciele aktivity:

Rozvíjať kombinatorické myslenie
precvičovať deliteľnosť čísel

Opis aktivity:

Štyria žiaci si na seba upevnia štipcami papiere s číslami 0, 1, 2, 3. Každý z nich bude predstavovať iné číslo. Postavia sa pred tabuľu a vzájomným preskupovaním sa majú za úlohu vytvoriť všetky 3- ciferné čísla, ktoré sú deliteľné:

A. dvomi,

- B. tromi,
- C. štyrmi,
- D. piatimi,
- E. šiestimi.

V každej z možností A) až E) vypíšu všetky hľadané čísla a určia ich počet.

Pomôcky:

Štipce, papiere, písacie potreby

ŠTATISTIKA

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
matematické aktivity
prírodovedné aktivity
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

Precvičovať témy z oblasti štatistiky

Opis aktivity:

Žiaci v triede uskutočnia štatistický prieskum týkajúci sa:

roku narodenia – výsledky zaznamenajú do tabuľky a následne vytvoria stĺpcový graf (na vodorovnej osi budú roky narodenia a na zvislej osi bude počet žiakov) a aj kruhový graf (percentuálne zastúpenie jednotlivých rokov narodenia v triede).

Jeden žiak píše na tabuľu mená s príslušným rokom narodenia, druhý žiak vytvorí tabuľku, iný žiak vytvorí na tabuli stĺpcový graf a ďalší žiak kruhový graf.

výšky v cm – žiaci sa odmerajú pri stene triedy metrom – výsledky zaznamenajú do tabuľky a následne vypočítajú priemernú výšku žiakov/žiačok v triede.

Jeden žiak píše na tabuľu mená s príslušnou výškou v cm a druhý žiak vypočíta aritmetický priemer všetkých výšok v triede.

Pomôcky:

Papier, písacie potreby, tabuľa + písacia potreba (krieda/fixka), meter

NÁSTROJE NA ELIMINÁCIU EXTRÉMIZMU

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

Rozvíjať kritické myslenie
schopnosť identifikovať extremistické zmýšľanie a jeho šírenie prostredníctvom sociálnych sietí
navrhnuť spôsoby eliminácie extrémistických myšlienok vo verejnom priestore

Opis aktivity:

Cieľom aktivity je hľadanie a nachádzanie praktických nástrojov na elimináciu extrémistického zmýšľania, a to v prepojení na viaceré aktuálne tematiky (propaganda, hoax, fake news, komplexné overovanie zdrojov informácií a pod.). Aktivita priamo súvisí s rozvojom mediálnej gramotnosti.

Žiaci za využitia inštruktáže k identifikovaniu „fake news“ a úmyselne zavádzajúcich propagandistických článkov a webových stránok identifikujú zásady, na ktorých je založené extrémistické zmýšľanie; skúsia navrhnuť účinné nástroje na jeho eliminovanie.

Vhodné príklady sú voľne dostupné cez odkaz: <https://www.trainbra.in/sk/>

(podpora kritického myslenia – témy: hoaxy, fake news, argumentačné fauly, overovanie informácií a pod.)

Pomôcky:

Internet, počítač/mobilný telefón s internetom

STRAVOVANIE V MINULOSTI A DNES

Časová dotácia: podľa zvoleného receptu

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

schopnosť čítať pracovný postup a pracovať podľa postupu
schopnosť spolupráce pri riešení problému
spoznávať tradičných jedál (tradícií) regiónu

Opis aktivity:

Cieľom aktivity je podpora rozvoja kuchárskych zručností žiakov v nadväznosti na spôsoby stravovania v minulosti (staré recepty).

Žiaci sa pokúsia spoločnými silami (kooperácia) pripraviť jedlo, ktoré bolo obľúbené v niektorom z predchádzajúcich storočí. Námety na historické recepty sú dostupné na:

<https://www.youtube.com/watch?v=SlmcOLFrttQ>;

<https://www.youtube.com/watch?v=fbdpxGKRBQU>

Pomôcky:

podľa zvoleného receptu

GEOGRAFICKÝ A HISTORICKÝ RÁMEC REGIÓNU, V KTOROM ŽIJEM

Časová dotácia: podľa rozsahu zvoleného
učiteľom

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

schopnosť tvoriť príbeh na základe faktov o regióne, z ktorého žiak pochádza
schopnosť tvoriť prezentáciu zameranú na poznanie regiónu/Slovenska/sveta

Opis aktivity:

Cieľom aktivít je využiť vedomosti z viacerých príbuzných predmetov na kreatívne vytvorenie príbehu spojeného s regiónom, z ktorého žiak pochádza (fiktívny príbeh; zapojenie fantázie). Aktivitu možno doplniť o tvorbu prezentácie, ktorá obohatí všetkých aktérov letnej školy (verejná prezentácia k regionálnej tematike - zážitky a skúsenosti z cestovania po Slovensku, prípadne aj po svete).

Žiaci spracujú/vytvorí a zdieľajú s ostatnými účastníkmi letnej školy fiktívny príbeh postavený na kľúčových slovách spojených s regiónom, z ktorého pochádzajú (využijú pritom čo najviac poznatkov, ktoré majú o svojom regióne z dejepisu, geografie aj občianskej náuky); tento príbeh môžu aj zdramatizovať.

Žiaci pripraví pre aktérov letnej školy poučnú prezentáciu zo svojej najvydarenejšej dovolenky na Slovensku alebo v zahraničí.

Pomôcky:

Papier, písacie potreby, počítač, internet

MOŽNOSTI AKTÍVNEHO ZAPOJENIA SA DO ŽIVOTA ŠKOLY

Časová dotácia: 2 hodiny

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí

aktivity na rozvoj zručností

aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie

spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

Podporovať participatívny prístup na živote školy

Opis aktivity:

Cieľom aktivity je podpora participatívneho prístupu – zapájanie sa žiakov do spolurozhodovacích procesov napr. cez vytvorenie koncepcie/návrhu úpravy školského poriadku (prepojenie práv, povinností a zodpovednosti za činy a rozhodnutia).

Žiaci pripraví po diskusii a hlbšej sebareflexii (1. hodina) koncepciu zmysluplných úprav školského poriadku (2.hodina), ktorú po začiatku nového školského roka predložia pedagogickej rade a riaditeľovi školy.

Pomôcky:

Papier, písacie potreby

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ - ZODPOVEDNÝ RODINNÝ A OSOBNÝ ROZPOČET

Časová dotácia: 1 deň

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
matematické aktivity
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

schopnosť tvoriť rodinný rozpočet
vnímať hodnotu peňazí v kontexte vlastného života
rozvíjať uvedomenie si nevyhnutných (podstatných) a marginálnych výdavkov

Opis aktivity:

Cieľom aktivít je využiť poznatky z oblasti finančnej gramotnosti v praxi, a to cez zodpovednú tvorbu rozpočtu a objektívne zváženie hodnoty peňazí a ich dopadu na našu existenciu v rôznych súvislostiach. Žiaci vytvoria po reflektovaní na základné poznatky z oblasti finančnej gramotnosti modelový osobný a rodinný rozpočet pre obdobie prosperity a pre obdobie krízy; nosné otázky: Čoho sú ochotní vzdať sa, keď pociťujú nedostatok základných vecí a čoho by sa naopak nikdy nevzdali?

Podporné aktivity k tematike finančnej gramotnosti: <https://www.zlatka.in/sk/> – metodické podklady.

Žiaci sa pokúsia spätne prepočítať ceny súčasných základných potravín z eur na slovenské koruny pri zachovaní stabilného konverzného kurzu platného od roku 2009 a zamyslia sa nad hodnotou peňazí a vplyvom inflácie; zvážia tiež, ako by museli vyzerat' dnešné priemerné mzdy v slovenských korunách, aby sme si udržali životný štandard.

Pomôcky:

Papier, písacie potreby, internet

KARTUŠA

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

rozvíjať schopnosti pracovať s textom
rozvíjať schopnosti vyhľadať informáciu v texte a použiť ju v inom kontexte

Opis aktivity:

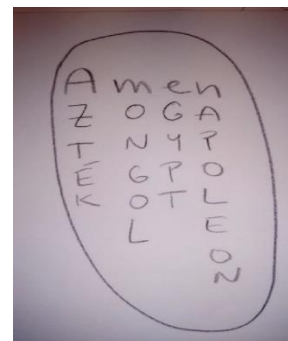
Cieľom aktivity je opakovať tvorivým spôsobom daný celok z dejepisu, vymyslieť vhodné slová do kartuše. Pravidlá hry: Na každé písmeno stanoveného slova vymyslieť nejaké slovo súvisiace s daným dejepisným učivom. Napr. slovo AMEN: A – Azték, M – Mongol, E – Egypt, N – Napoleon. Slová zakrúžkovať, čím vznikne kartuša.

6. ročník: Slovo PROVINCIA. Žiaci hľadajú slová súvisiace s kapitolou „Staroveký Rím“ (učebnica s. 39 – 55).

7. ročník: Slovo MOREPLAVEC. Žiaci hľadajú slová súvisiace s kapitolou „Európa si podmaňuje svet“ (učebnica s. 56 – 63).

8. ročník: Slovo MEMORANDUM. Žiaci hľadajú slová súvisiace so slovenským národným hnutím (učebnica s. 36 – 59).

9. ročník: Slovo ARMSTRONG. Žiaci hľadajú slová súvisiace so svetovými dejinami 20. storočia.

Pomôcky:

Papier, písacie potreby

POZOROVANIE SLEPAČIEHO VAJCA

Časová dotácia: 2 hodiny

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

rozvíjať bádateľské zručnosti žiakov v prepojení biológie a chémie

Opis aktivity:

Žiaci v skupinách rozbijú slepačie vajce na plytký tanier. Pozorujú jeho časti (použijú učebnicu biológie pre 6. ročník ZŠ alebo na internete vyhládajú popis slepačieho vajca). Následne na papier nakreslia rozbité vajce a popíšu obrázok. Navzájom komunikujú a kontrolujú svoje obrázky. V ďalšej časti aktivity uskutočnia pokus. Vložia vajce do pohára a zalejú ho octom. Čakajú 10 minút, pozorujú, čo sa stane. (Vajíčko obaľujú vzduchové bublinky, uskutočnila sa reakcia medzi uhličitanom vápenatým (CaCO_3), ktorý tvorí škrupinu a kyselinou octovou (CH_3COOH) – octom. Vznikol oxid uhličitý CO_2 . Jeho bublinky plávajú na povrchu škrupiny a zdvíhajú vajce k hladine.)

Vajce nechajú v octe do ďalšie dňa. Čo sa stane? (Ďalší deň žiaci ohmatajú vajíčko a stlačia ho. Škrupina tvorená uhličitanom vápenatým sa octom rozložila a vznikol oxid uhličitý. Za deň sa škrupina úplne rozložila a vajíčko zostalo chránené len blanami.) Žiaci svoju aktivitu zaznamenávajú aj mobilom a ak majú možnosť, pripravia prezentáciu svojej bádateľskej činnosti.

Pomôcky:

Vajcia, ocot, priehľadná nádoba, malý plytký tanier

KALORIMETER

Časová dotácia: 2 hodiny

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na rozvoj zručností
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia,
uplatňovať kritické myslenie,
formulovať svoj názor a argumentovať,
diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme,
kooperovať v skupine.

Opis aktivity:

Žiaci si v dvojiciach zostroja z jednoduchých pomôcok v domácnosti pomôcku, ktorá funguje ako termoska. Napríklad horúci čaj v ňom zostane horúci dlhší čas a bude chladnúť pomalšie, naopak zmrzlina sa v ňom dlhšie neroztopí. Najprv veľkú škatuľu od nápoja prestrihnú na polovicu a do vrchnej časti urobia otvor na teplomer. Malú škatuľu odstrihnú tak, aby siahala do polovice výšky veľkej škatule. Malú škatuľu vložia do veľkej a utesnia ju kúskami polystyrénu. Nakoniec nastrihnú okraje vrchnej časti škatule tak, aby sa dala nasadiť na spodnú časť. Takto si žiaci vytvorili tepelne izolovanú nádobu používanú na pokusy s tepelnou výmenou. O funkčnosti zostrojenej pomôcky sa žiaci presvedčia realizáciou pokusov.

Pomôcky:

Fľaše, škatule od nápojov, lepiaca páska, polystyrén, nožnice, teplomery

CHEMICKÝ ZDROJ NAPĚTIA

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia,
uplatňovať kritické myslenie,
formulovať svoj názor a argumentovať,
diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme,
kooperovať v skupine.

Opis aktivity:

Žiaci sa rozdelia na skupiny (2-3 členov). Každá skupina by mala pracovať s inými pomôckami. Základom je buď jablko alebo citrón, pomaranč, grapefruit, dve mince z rozdielnych kovov (napríklad mosadze alebo hliníka). Každá skupina bude potrebovať aj oceľový kliniec a medený drôt (alebo elektródy z týchto kovov). Ovocie treba dva krát narezat' asi vo vzdialenosti 2 cm. Do narezaných miest sa zapichnú elektródy (kovy). Ak sa použijú mince, tak je treba medzi ne vložit' vystrihnutý štvorec papierovej vreckovky namočený v slanej alebo citrónovej vode. Na záver žiaci môžu odmerať napätie medzi kovovými elektródami. Súčasťou experimentu by mala byť obrazová dokumentácia, pokus teda treba vyfotografovať alebo zaznamenať na videu. Po skončení skupiny prezentujú svoju prácu pred ďalšími skupinami a diskutujú rôznych typoch chemických zdrojov napätia.

Pomôcky:

Jablko, citrón, pomaranč, grapefruit, rôzne mince, kliniec, medený drôt, nôž, papierové servítky, soľ, voltmeter, diódy, mobilný telefón s kamerou, papier, písacie potreby

VLASTNOSTI KOVOVÝCH, IÓNOVÝCH A KOVALENTNÝCH LÁTKO

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na rozvoj zručností
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

rozvíjať bádateľské zručnosti žiakov spojených s pozorovaním prírody
Kooperácia v skupinách

Opis aktivity:

Žiaci pracujú v skupinách a sledujú vlastnosti (lesk – zrakom, tvrdosť – rýpanie nechtom a klincom, kujnosť – kladivom, elektrická vodivosť tuhých látok a ich roztokov – vkladanie látky do jednoduchého elektrického obvodu, tepelná vodivosť – ponorenie do horúcej vody a magnetizmus – magnetom). Žiaci skúmajú medený pliešok, plastovú lyžičku, kovovú lyžičku, soľ, cukor, modrú skalicu.

Žiaci porovnávajú svoje zistenia so zisteniami v ďalších skupinách.

Pomôcky:

Medené pliešky, plastové lyžice, kovové lyžice, soľ, cukor, modrá skalica, klince, kladivá, zapojený elektrický obvod, magnety, papier, písacie potreby

pH LÁTOK ZISTENÉ POMOCOU ČERVENEJ KAPUSTY

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: 6. – 9. ročník

Zameranie:

aktivity na rozvoj zručností
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

rozvíjať bádateľské zručnosti žiakov
Kooperácia v skupinách

Opis aktivity:

Žiaci pracujú v skupinách a pozorujú, ako dané látky zafarbia výluh červenej kapusty. Výluh červenej kapusty si pripraví zaliatím pár listov červenej kapusty horúcou vodou a vylúhovaním (5 minút). Žiaci pracujú s týmito látkami (mydlový roztok, citrónová šťava, prací prášok, ocot, sóda bikarbóna, voda). Na základe farebných zmien roztriedia látky na 3 skupiny (tie ktoré zafarbili výluh kapusty na červeno, na zeleno a na modro). Žiaci porovnajú svoje výsledky s ďalšími skupinami. Rovnako postupujú s univerzálnym indikátorovým papierikom.

Pomôcky:

Voda, varná kanvica (alebo iný nástroj na uvarenie vody), nádoba na vriacu vodu, červená kapusta, mydlový roztok, citrónová šťava, prací prášok, ocot, sóda bikarbóna, voda, papier, písacie potreby, indikátorový papierik

Všetky ročníky

Komu by som dôveroval?

Časová dotácia: 1 hodina

Veková kategória: všetky ročníky

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

identifikovať vlastnosti dobrého lídra
rozvíjať schopnosť diskusie využitím faktov
vysvetliť pojmy etika, spravodlivosť a čestnosť
analyzovať dopady čestného, spravodlivého a etického správania na vzťahy
uvedomiť si význam etického správania

Opis aktivity:

Organizácia práce učiteľa a žiaka, inštrukcie pre realizáciu aktivity, forma práce (skupinová, individuálna a pod.)

Evokácia (15 minút)

Učiteľ oznámi žiakom, že túto hodinu sa budú rozprávať o tom, aký by mal byť líder, a opýta sa ich, čo sa im spája s týmto slovom.

Kto je líder?

Aké vlastnosti by mal mať?

Ich odpovede zaznamená na tabuľu.

Potom rozdelí žiakov na 2 skupiny a každej skupine rozdá sériu 6 fotografií rozprávkových postavičiek (viď Príloha). Požiada ich, aby tieto obrázky usporiadali do radu začínajúc tou postavou, ktorá by sa najviac hodila za lídra/líderku, až po tú postavu, ktorá by bola najhorším lídrom/líderkou. Požiada ich, aby sa rozhodovali spoločne, a aby sa medzi sebou rozprávali o tom, kto má aké vlastnosti vhodné pre lídra. Pokiaľ o danej postave nemajú dost informácií, spýta sa, čo by potrebovali o nej vedieť, aby sa dokázali rozhodnúť. Požiada zástupcu každej skupiny, aby odprezentoval ich výber ostatným v triede.

Napĺňanie cieľa – hlavná časť (15 minút)

Potom prečíta/prehrá žiakom tradičnú čínsku rozprávku „Prázdny kvetináč“.

Prázdny kvetináč

Kde bolo, tam bolo, bol raz v Číne jeden chlapec, ktorý sa volal Ping a miloval kvety. Čokoľvek, čo zasadil, rýchlo vykvitlo. Kvetiny, kríky a ovocné stromy rástli akoby šibnutím čarovného prútika.

Všetci v tej ríši tiež milovali kvety.

Sadili ich všade a vzduch voňal ich omamnou vôňou.

Cisár miloval vtáctvo, zvieratá a zo všetkého najviac kvety. O svoju záhradu sa preto staral každý deň.

Ale cisár už bol veľmi starý. Potreboval si vybrať nástupcu.

Kto by mohol byť jeho nástupcom? Ako by sa mal cisár rozhodnúť? Pretože cisár tak miloval kvety, rozhodol sa, že mu pomôžu s výberom.

Na ďalší deň vyhlásil: „Všetky deti z krajiny prídu do paláca! Tu im odovzdám semienka vlastných kvetín. Ktokoľvek mi ukáže to najlepšie, čo vypestuje,“ povedal, „stane sa mojím nástupcom.“

Toto vyhlásenie spôsobilo v krajine veľký rozruch. Deti z celej krajiny sa náhlili do paláca po svoje semienka.

Všetci rodičia chceli, aby sa ich dieťa stalo cisárom, a deti mali rovnaké túžby.

Keď dostal Ping svoj podiel semienok od cisára, bol najšťastnejším dieťaťom zo všetkých. Bol si istý, že z nich vypestuje tú najkrajšiu kvetinu.

Ping naplnil kvetináč výživnou pôdou. Veľmi starostlivo do nej zasadil semienka a polieval ich každý deň. Nevedel sa dočkať, kedy sa z nich rozvinie, vyrastie a vykvitne krásna kvetina!

Deň za dňom plynul, ale v kvetináči mu nerástlo nič.

Ping si robil veľké starosti. Pripravil novú pôdu do väčšieho kvetináča.

Potom presadil semienka do bohatej černoze.

Čakal už pár mesiacov. A predsa nič nevyrástlo!

Takto prešiel celý rok.

Prišla jar a všetky deti si obliekli tie najlepšie šaty na stretnutie s cisárom.

Náhlili sa do paláca so svojimi krásnymi kvetmi, dychtivo dúfajúc, že si ich cisár vyberie.

V tomto bode učiteľ zastaví čítanie/nahrávku a opýta sa žiakov, čo by na Pingovom mieste urobili oni. Vypočuje si zopár návrhov a pokračuje v čítaní/prehrávaní rozprávky.

Ping sa za svoj prázdny kvetináč hanbil. Myslel si, že sa mu budú deti smiať, že práve teraz nevedel vypestovať kvetinu.

Dobehol k nemu jeho šikovný kamarát, držiac v rukách veľkú kvetinu. „Ping!“ hovorí mu. „Hádam nepôjdeš za cisárom s prázdny kvetináčom. To si nevedel vypestovať takú veľkú krásnu kvetinu, ako je tá moja?“

„Už som vypestoval veľa lepších kvetín, ako je tvoja,“ odvetil Ping. „To len toto semienko nechce rásť.“

Pingov otec to započul a povedal: „Urobil si to najlepšie, ako si vedel, a to najlepšie je hodné cisára.“

Ping sa vybral s prázdny kvetináčom priamo do paláca.

Cisár si už pomaly obzeral všetky kvetiny, jednu po druhej.

A aké krásne to boli kvetiny!

Ale cisár sa mračil a nepovedal ani slovo.

Nakoniec sa zastavil pri Pingovi. Ping zvesil hlavu od hanby, čakajúc trest.

Cisár sa ho opýtal: „Prečo si mi priniesol prázdny kvetináč?“

Ping s plačom odpovedal: „Zasadil som tie semienka, čo si mi dal, a každý deň som ich zalieval, ale nevyrástli. Dal som ich do väčšieho kvetináča s lepšou pôdou, ale opäť nevyklíčili! Staral som sa o ne celý rok, ale nič mi nevyrástlo. Takže som dnes musel priniesť prázdny kvetináč. Nič mi totiž nevyrástlo.“

V tomto bode učiteľ opäť zastaví čítanie/prehrávanie rozprávky a opýta sa žiakov, čo mu na to asi kráľ povie. Potom dočíta príbeh do konca.

Keď to cisár počul, na tvári sa mu pomaly usadil úsmev a svoju ruku položil Pingovi na rameno. Vyhlásil tak, aby to všetci počuli: „Našiel som ho! Našiel som jedinú osobu hodnú byť cisárom!

Odkiaľ ste všetci vzali semienka, to naozaj neviem. Pretože semienka, čo som vám dal, boli všetky uvarené. Je nemožné, aby čo i len jedno vyrástlo.

Obdivujem Pingovu veľkú odvahu predstúpiť predo mňa s holou pravdou a za odmenu mu venujem celú svoju ríšu a titul cisára!”

Reflexia (15 minút)

Učiteľ sa opýta žiakov na ich dojmy z rozprávky:

Aká vlastnosť či vlastnosti boli pre cisára najdôležitejšie pri výbere nasledovníka?

Bavili ste sa o týchto kvalitách aj v skupinách, keď ste zoraďovali otázky?

Je táto vlastnosť niečo, čo je dôležité aj v našej spoločnosti?

Pokiaľ sa bavíme o čestnosti, pravdovravnosti či odvahe, ako zistíme, či ich nejaký líder má alebo nemá?

Poznáte nejakého človeka vo vašom okolí, ktorý takéto vlastnosti má?

Urobili by ste vy sami to, čo chlapec v rozprávke?

Pomôcky:

text/nahrávka rozprávky https://www.youtube.com/watch?v=SHPWy_lww4I (nahrávky aj v maďarskom a rómskom jazyku)

dve série fotografií rozprávkových postavičiek alebo filmových hrdinov v závislosti od vekovej skupiny (nie je nutné používať práve tieto postavy, výber si môžete urobiť podľa vašich preferencií, dôležité ale je, aby tieto postavy boli žiakom dostatočne známe)

Zdroje:

<https://zivica.sk/kniznica/prirucka-komu-patri-zem/>

Indiánske leto

Časová dotácia: 1 týždeň

Veková kategória: všetky ročníky

Zameranie:

aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
prírodovedné aktivity

Ciele aktivity:

Aktivity sú realizované ako týždenný súbor činností, ktoré sú tematicky prepojené hrou na indiánsku osadu. Cieľom aktivít je vytvorenie a podporenie spolupráce v skupine, vytvorenie skupiny, ktorá vníma a rešpektuje svoje potreby i potreby iných. Zameriava sa aj na získavanie a budovanie osobnostných vlastností ako je vytrvalosť, odvaha, priateľstvo, radosť. V rámci jednotlivých aktivít sa rozvíjajú aj komunikačné spôsobilosti, tvorivosť napríklad pri práci s odpadovým materiálom, improvizáčne schopnosti. Žiaci mimovoľne spoznávajú inú kultúru, prírodu, samých seba a pod.

Človek a hodnoty

- Vytvárať prosociálne spoločenstvo žiakov
- Osvojovať si sociálne zručnosti potrebné v sociálnych kontaktoch s inými ľuďmi
- Napomáhať zvnútorňovaniu prosociálnych hodnôt a postojov

Umenie a kultúra

- Spoznať a inšpirovať sa archaickými písmami (hieroglyfy, piktogramy, transformácie zobrazujúceho znaku na symbol, tajná abeceda...).
- Vedieť tvoriť a realizovať jednoduché sprievody k piesňam, rytmické motívy.
- Pohybom vyjadriť náladu hudby

Človek a svet práce

- spoznať vlastnosti materiálov
- osvojiť si základné pracovné zručnosti

- používať vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote

Príroda a spoločnosť

- získať informácie o prírode pozorovaním, pátraním, skúmaním a využitím rôznych zdrojov
- aplikovať osvojené vedomosti a spôsobilosti
- pochopiť rôznorodosť živočíšnej a rastlinnej ríše

Jazyk a komunikácia

- Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu
- Využívať neverbálnu komunikáciu a reagovať na ňu
- Verejne prezentovať výsledky svojej práce

Opis aktivity:

1. deň VYTRVALOSŤ

Prvý deň je organizovaný tak, aby sme u žiakov budovali vytrvalosť a schopnosť dokončiť činnosti, aj keď sú ťažšie, alebo trvajú dlhšie.

Aktivity:

INDIÁNSKE MENO

Žiakov učiteľ uvedie do témy krátkym hraným príbehom o stratených Indiánoch, ktorí si musia vybudovať novú osadu. Musia si vymyslieť svoje indiánske meno, ktoré vždy charakterizuje ich osobnostné, povahové vlastnosti alebo špecifický vzor (Tancujúca Hviezda, Rýchly Bojovník, Havraní vlas a pod.).

„JA SI TY“ (PREDSTAVOVANIE SA)

Vytvorenie dvojíc: Úlohou každého žiaka je nájsť si jedného kamaráta, s ktorým budú tvoriť dvojicu. Môžu si vybrať kamaráta, ktorého už poznajú alebo vytvoriť dvojicu s niekým koho ešte nepoznajú. Pretože aj on sa stane ich kamarátom.

Po vytvorení dvojíc: Dvojice si sadnú si oproti sebe, povedia si niečo o sebe, ako sa volajú, čo radi robia, čo radiedia, s čím sa radi hrajú a iné. Vo dvojiciach si skúsia spoločne pomôcť vymyslieť svoje indiánske meno.

Po ukončení predstavovania sa: Celá skupina si sadne do polkruhu, vždy jedna dvojica predstúpi pred všetkých, pričom sa postavia jeden za druhého. Ten, kto je vpredu má zatvorené ústa a ten, kto je vzadu bude hovoriť za neho aj v jeho mene. Potom sa vymenia.

OZDOBNÉ PÍSMO

Žiaci si vyrobia indiánske oblečenie, na ktoré si napíšu svoje vlastné i indiánske meno - musia ho napísať ozdobným písmom ale zároveň čitateľne, väčším písmom, aby ho bolo možné čítať aj z diaľky. Každý si ozdobi tričko svojim indiánskym znakom/logom, ktoré bude vystihovať to, aký Indián je (alebo chce byť).

INDIÁNSKY TANEC

Úlohou je vymyslieť jednoduché pohybové variácie k piesni, ktorá sa stane ich kmeňovou piesňou (napr. <https://www.youtube.com/watch?v=WmxsWzbKgVc>).

PÁTRAČKA

Žiaci majú za úlohu nájsť a poskladať obrázkové písmo rozstrihané na viac dielov (napr.: <https://sk.pinterest.com/pin/346917977527814183/>). Každý jeden má nájsť len jednu časť skladačky, potom sa pozrieť akou farbou je označená táto časť a nájsť si kamarátov s rovnakým označením, rovnakou farbou. Keď si nájdu svojich kamarátov, pokúsia sa poskladať svoj obraz. Učiteľ vedie žiakov tak, aby sami skúsili vymyslieť, čo znamená daný obrázok, čo symbolizuje, čo z neho vieme vyčítať. Potom im povie skutočnú legendu k obrázku, pričom však žiakov pochváli a uzná ich nápady. Žiaci nalepia obrázok na papier alebo kartón a spoločne ho pripevnia na stenu, aby bol stále na očiach.

VYTRVALOSTNÁ CESTA A HĽADANIE ODMENY

Vytvoria sa skupiny po 7- 8 žiakov. V tejto aktivite bude úlohou, aby spoločnými silami a schopnosťami priniesli celý, neroztrhaný, roztočený toaletný papier z bodu A do bodu B. Indián si však musí vedieť poradiť v každej situácii, teda ak sa im roztrhne pokúsia sa ho nejako opatrne zviazať, spojiť alebo vložiť roztrhnutú časť do svojej dlane a pokračujú ďalej. Po príchode do cieľa je ich úlohou nájsť svoju odmenu - každý má nájsť len jeden poklad.

NÁJDU INDIÁNSKU ČELENKU S 1. PIERKOM. Učiteľ žiakom povie, čo pierko predstavuje: Prvé pierko je za VYTRVALOSŤ, ktorú preukázali pri všetkých činnostiach. Každý deň dostanú ďalšie pierko za iné schopnosti, ktoré nadobudnú.

2. deň - RADOSŤ

Deň začne reflexiou predchádzajúceho dňa: pripomenutím si toho, za čo dostali prvé pierko, čo to vlastne znamená, že ho Indián získa. Tento deň je zameraný na Radosť (každý indián by mal mať v srdci aspoň kúsok radosti).

Aktivity:

AUTOUMYVÁREŇ (vonku)

Aby sa nám niečo do srdca zmestilo, musíme srdce najskôr umyť: Preto ho umyjeme smiechom.

Žiaci vytvoria dva rady, otočené sú k sebe čelom. Vždy jeden z nich (ten, kto je na konci radu) musí prejsť uličkou (ako auto) a ostatní majú vystreté ruky, mykajú prstami, nesmú sa však pohnúť z miesta. Snažia sa štekliť toho, kto prechádza "umývačkou", a zaradí sa potom na druhý koniec. Úlohou je prejsť (nesmie bežať) s čo najmenším krikom. Ak sa im to nedarí, nič sa nedeje, snažia sa o to najviac ako im sily dovoľia, lebo už vedia, čo je vytrvalosť.

VÝROBA HUDOBNÝCH NÁSTROJOV

V miestnosti je potrebné vytvoriť rôzne stanovištia - na každom sa bude vyrábať iný hudobný nástroj z odpadového materiálu:

ústna harmonika: drevené (lekárske)paličky, gumičky, papier, nožnice špajdle

rumbagule: plastové lyžičky, ryža, kamienky, korálky, kinder vajíčko (obal), lepiaca páska, nožnice

bubienok: nádoba, balón, nožnice, lepiaca páska

kastanety: kovové vrchnáky z fliaš (napr. minerálnej vody), kartón

píšťaly: slamky (môžu aj nemusia byť rôznej hrúbky), lepiaca páska

Rôzne návody dostupné aj tu: <https://www.sdetmi.com/podujatia/detail/63517/10-tipov-ako-si-s-detmi-vyrobit-hudobne-nastroje-/>

KAPELA

Úlohou žiakov je správne poskladať rozstrihaný text hymny z predošlého dňa. Potom sa rozdelia do skupiniek a ich úlohou je vymyslieť hudobný doprovod k hymne osady, pričom môžu použiť len doteraz vyrobené hudobné nástroje.

ROZOSMIEVANIE NÁČELNÍKA

Úlohou žiakov je rozosmiať náčelníka. Nesmú sa náčelníka dotknúť. Inak môžu vymyslieť čokoľvek iné - vtipy, gestá, šašoviny. Na záver dňa si všetci posadajú „k ohňu“, náčelník ich odmení ďalším pierkom - pierkom radosti.

3. deň MÚDROŠŤ

Každý Indián musí získať aj pierko múdrosti. Pretože musí byť múdry, aby vedel, kde má loviť potravu, aké zvieratá môže uloviť, aké rastliny môže zbierať. Okrem toho, že musí byť vytrvalý, radostný musí byť aj múdry, aby sa mal dobre. Na začiatku sa naučia pár „indiánskych“ slov, ktoré budú potrebovať na záver.

Slová: **ČAN** znamená STROM, **ČOTANKA** znamená LES, **ČANKU** znamená CESTA, **WAKPALAN** znamená POTOK, **INYAM** znamená KAMEŇ.

Aktivity:

TAJNIČKA, MORZEOVKA

Žiaci vytvoria dvojice (vylosovaním si čísla). Učiteľ im zaviaže šatkou ruky a nohy, po miestnosti alebo po dvore budú rozmiestnené kartičky (kamene) s odpoveďami. Žiaci dostanú papier s tajničkou a musia sa spoločne zladit' tak, aby kráčali a hľadali kamene, potom sa vrátili a zapísali si na svoj papier odpoveď. Vždy však musia postupovať len po jednom písmene. Čiže od začiatku, písmenko po písmenku, musia hľadať len ten daný jeden znak. Keď ho nájdú pokračujú ďalším.

Riešenie tajničky je: _ . \$ .. \$ _.. (NIČ) _ . \$. \$ _ _ .. \$ .. \$. _ _ _ \$. (NEŽIJE) _ .. \$ _.. \$ .... \$ _ _ _ (DLHO) .. \$ _ _ _ \$ _ (IBA) _ _ _ \$. \$ _ _ (ZEM) . _ (A) .... \$ _ _ _ \$ _ . \$ _ _ _ (HORY)

KÚZLO SO STOPAMI

Učiteľ ukáže žiakom výkres, ktorý je pomalovaný vodovými farbami, pričom sa ukáže stopa, ktorú bola predtým na výkres nakreslená sviečkou alebo bielou voskovkou. Žiaci hádajú, koho je to stopa (alebo sa ich učiteľ spýta, či vedia, koho je to stopa).

Spoločne sa potom dozvedajú, aké stopy zanechávajú zvieratá, pretože ako správni Indiáni musíme poznať stopy zvierat, aby sme ich vedeli potom uloviť.

Poznávanie zvierat (Stanovištia)

I. RODINKY

Každý žiak si vylosuje nejaký obrázok zvieratá (budú to rodinky - čiže 3 kartičky jedného druhu napr. zajac, zajačica, zajačik), pričom po vytiahnutí nesmie nikomu prezradiť, aké zviera si vytiahol. Na pokyn sa rozmiestnia po dvore, a na ďalší pokyn musia vydávať zvuk vybraného zvieratá alebo sa tak i pohybovať (napr. skákať ako zajac). Takýmto spôsobom bez ľudskej reči si musia deti utvoriť trojice, čiže svoju rodinku.

II. POZNÁVANIE STÔP

Žiaci sa postavia do zástupu na štartovaciu čiaru, kde budú rozložené makety (alebo postavičky) zvierat, na druhej strane prekážkovej dráhy budú rozložené kartičky stôp zvierat. Ich úlohou je zobrať jedno zvieratko, prebehnúť cez prekážkovú dráhu a položiť ho k stope zvieratá (podľa toho, čo si myslia), potom sa vrátiť naspäť. Po návrate ide ďalší. Opäť zoberie zvieratko a položí ho k stope. Keď už na štarte zvieratko nie je, hra stále pokračuje, teraz ale prejdú len prekážkovou dráhou, prídu k stopám, kde sú uložené už aj zvieratká. Skontrolujú, či sú stopy a zvieratká správne priradené. Ak si niekto myslí, že to má byť inak, tak môže jedno zvieratko zobrať a preložiť. Avšak počas celej hry môžu manipulovať len z jedným zvieratkom, nikdy nesmú s dvomi.

III. SLUCHOVÉ PEXESO

Učiteľ žiakom rozdá obrázky so zvieratami a tabuľku, kde budú len čísla a voľné miesto. Najskôr si zvieratá spoločne pomenujú a učiteľ im vysvetlí, ako vyplniť tabuľku; potom pustí zvuk zvieratá. Úlohou žiakov je po vypočutí si zvuku zvieratá priložiť k prvej ukážke zvuku prislúchajúce zviera.

IV. VYRÁBANIE STÔP

Žiaci si vyrobia stopy zvierat: najskôr sa sviečkou alebo voskovkou nakreslí stopa na výkres a potom sa výkres premaluje vodovou farbou.

V. HON NA BIZÓNA

Úlohou žiakov je trafiť buď pomocou luku a šípu (náhrada môže byť aj papierové gule) bizóna. Ak niekto netrafi, musí 5x podskočiť a ide ďalší.

ZÍSKAVANIE ĎALŠIEHO PIERKA

Učiteľ žiakom pripomenie slová, ktoré zazneli na začiatku dňa: je to prvá indícia na nájdenie ďalšej indicie na objavenie pierka.

1. indícia: „Prešli sme dlhú **ČANKU (cestu)**. Nachádzame sa v **ČOTANKA (v lese)**. Hľadajte **ČAN**, ktorý je pri **WAKPALAN**, pri ktorom je **INYAM**. Pod **INYAM** sa nachádza ďalšia náponeda.“

2. indícia: pri potoku uložíme krabičku, v ktorej budú drevo zo stromu, kôra, list, poprípade kvet. Úlohou žiakov je nájsť podľa týchto pomôcok jeden strom, na ktorom budú pripevnené pierka, avšak dosť vysoko, aby ich hneď nedočiachli. Keď tento strom nájdú, ich úlohou je využiť **Indiánsku múdrosť**, aby prišli na to, ako ich získať, dať dole.

4. deň ZDATNOSŤ/ODVAHA

Na úvod dňa sa zhodnotia a zreflektujú aktivity predchádzajúcich dní: aké pierka máme a za čo sme ich dostali. Učiteľ žiakom povie, že teraz budú musieť sami prísť na to, aké pierko s akou vlastnosťou dnes budú získať. A teda akí Indiáni sa z nich dnes stanú.

Aktivity:

ROZSTRIHANÝ CITÁT

Učiteľ rozdá žiakom do skupinky obálku, v ktorej budú rozstrihané citáty o odvahe a sile. Ich úlohou je poskladať citáty a prísť na to, aké pierko s akou vlastnosťou dnes budú získať.

VYRÁBANIE LOĎKY

Na výrobu loďky je potrebné nájsť konáre, ktoré sa pomocou špagátu zviažu. Následne si ich budú žiaci púšťať v potoku (ak v blízkosti nie je potok/rieka, bude stačiť nejaká nádoba s vodou). Je možné vyrobiť aj loďku z papiera, pozorovať a prípadne stopovať, ktorá vydrží dlhšie plávať.

SPOLOČNÉ POHYBOVÉ HRY:

KOHUTIE ZÁPASY: Žiaci skáču na jednej nohe, a musia vytrhnúť krepové pásiky, ktoré má iný žiak zastrčené zozadu.

LYŽIČKA: Cez prekážkovú dráhu sa prenáša na lyžičke alebo vareche malý balón napustený vodou (môže to byť aj malý sáčok).

VODNÝ VOLEJBAL: Žiaci si pomocou plachty prehadzujú balón plný vody.

PRENÁŠANIE VODY: Žiaci sa postavia do zástupu a ich úlohou je buď popod nohy alebo ponad hlavu si posielat pohár naplnený vodou tak, aby nádobu s vodou nachádzajúcu sa na začiatku vyprázdnil a nádobu nachádzajúcu sa na konci zástupu vodou naplnili.

HULA HOP: Na zem sa nakreslia kruhy, skupina žiakov sa rozdelí na dve polovice. Jedna skupina sa postaví na jednu stranu a druhá na druhú stranu. Z každej skupiny vyštartuje jeden žiak tak, že skáče z kruhu do kruhu znožmo, keď sa však obaja stretnú v jednom kruhu, zahrajú si hru kameň-papier-nožnice. Ten, kto vyhrá, pokračuje v skákaní a kto prehrá, vyjde z kruhov a vráti sa na koniec svojej skupiny. Po hre kameň-

papier-nožnice, zo skupiny, ktorá prehrala hneď vybehne ďalší. Vyhráva tá skupina, ktorej sa podarilo prejsť celou trasou z jednej strany na druhú čo najväčšiemu počtu.

Výhra: 1. miesto - vypiť 1 liter vody (celá skupina spoločne)

2. miesto - vypiť 2 litre vody (celá skupina spoločne)

CHYTANIE

Úlohou žiakov je chytiť čo najviac balónov, ktoré im učiteľ hádže z okna z prvého poschodia tak, aby ostali celé a nepraskli im.

Za odvahu čeliť vode a nepohode dostávajú ďalšie pierko.

5. deň PRIATEĽSTVO

Počas týždňa sa vytvorili nové priateľstvá - posledný deň je preto deň PRIATEĽSTVA. Čaká nás putovanie, kde sa nám priateľ zide. Žiaci musia využiť všetky doposiaľ získané vlastnosti (vytrvalosť, múdrosť, odvahu, radosť) na to, aby zložili indiánsku skúšku.

Aktivity:

PÁTRANIE PO PRIATEĽSTVE

Ideálne je vybrať sa na dlhšiu turistickú vychádzku do okolia. Žiaci dostanú mapu s nakreslenou cestou a cieľom. Ich úlohou je nájsť cestu samostatne bez pomoci dospelých. Samozrejme môžu o radu požiadať náčelníka alebo iného dospelého, lebo aj to je jednou z dobrých vlastností, priznať si, že niečo neviem a požiadať o pomoc.

V celi našej cesty si povieme/prečítame ľubovoľnú indiánsku rozprávku zameranú na aspekt priateľstva. Každému žiakovi učiteľ odovzdá pierko, pričom pierko dostane za to, že povie, čo z celého týždňa, čo zažili, bolo znakom priateľstva. Alebo ako mu tento týždeň nejaký priateľ pomohol a pod.

Ak je v blízkosti školy vhodné miesto na opekanie, je možné žiakov naučiť zakladať oheň a urobiť si spoločnú záverečnú opekačku.

NÁRAMOK PRIATEĽSTVA

Ako znak priateľstva si môžu žiaci navzájom vyrobiť jednoduchšie či zložitejšie náramky priateľstva a darovať ho niekomu v skupine. Dbáme na to, aby náramok dostal každý člen skupiny. Návod na výrobu náramku nájdete napríklad tu:

https://navodyzadarmo.sk/navod-na-naramok-priate%C4%BEstva-sipky-x31481?utm_source=facebook-navodyzadarmo&utm_medium=odkaz&utm_campaign=fb-navodyzadarmo-11-8-16

alebo tu: <https://artmama.sme.sk/koralkovanie/fotopostup-na-shambala-naramok-pre-zaciatocnikov>

Pomôcky:

látkové/papierové čelenky, farebné pierka, kancelársky materiál, temperové/vodové farby, štetce, farbičky/voskovky, sviečky, trička na pomaľovanie, balóny, odpadový materiál na výrobu hudobných nástrojov (viď. návody vyššie), deky/plachty, bežné športové náčinie (lopty, kolky, švihadlá a pod.), bavlnky, obrázky zvierat, nahrávky zvieracích zvukov

Zdroje:

<https://www.youtube.com/watch?v=WmxsWzbKgVc>

<https://sk.pinterest.com/pin/346917977527814183/>

[https://www.sdetmi.com/podujatia/detail/63517/10-tipov-ako-si-s-detmi-vyrobit-hudobne-nastroje-/](https://www.sdetmi.com/podujatia/detail/63517/10-tipov-ako-si-s-detmi-vyrobit-hudobne-nastroje/)

https://navodyzadarmo.sk/navod-na-naramok-priate%C4%BEstva-sipky-x31481?utm_source=facebook-navodyzadarmo&utm_medium=odkaz&utm_campaign=fb-navodyzadarmo-11-8-16

<https://artmama.sme.sk/koralkovanie/fotopostup-na-shambala-naramok-pre-zaciatocnikov>

Farebný dialóg

Časová dotácia: 2 hodiny

Veková kategória: všetky ročníky

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

využívať prvky neverbálnej komunikácie – reagovať na partnerove neverbálne podnety (mimika, gestá)
vyjadriť emócie, nálady, fantázie farbou, tvarom
využiť fantáziu a obrazotvornosť v hľadaní tvarov vo farebných škvrnách
rozdeliť farby na studené a teplé
rozvíjať motorické zručnosti
rozvíjať charakterové vlastnosti ako vôľa, vytrvalosť, sebaovládanie
rozvíjať schopnosť spolupráce vo dvojici
rozvíjať schopnosť vnímania a chápania abstraktných výtvarných vyjadrení

Opis aktivity:

Po oboznámení s aktivitou a úvodnej motivácii, učiteľ rozdelí žiakov do dvojíc, v ktorých prebehne "farebný dialóg", následne si sadnú oproti sebe na koberec. Pred sebou majú pripravený výkres A3, A2. Ich úlohou je namaľovať spoločný obraz. Pri jeho tvorbe musia byť po celý čas potichu – bez slov, dorozumievajú sa môžu pozorovaním spolužiaka vo dvojici – sledujú jeho ruku, oči, gestá, výraz tváre... Obraz maľujú striedavo – jeden žiak maľuje, druhý má štetec položený. Úlohu si vymenia - štetec si zoberie do ruky až potom, keď jeho kamarát vo dvojici svoj štetec položí.

Pomôcky:

výkresy A3, A2, štetce, temperové farby

Zdroje:

SLAVÍK, J. 2001. Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefiletiky) I. díl. Praha: PdF UK, 2001. 584 s. ISBN 978-80-7290-498-3.

SLAVÍKOVÁ, V. – SLAVÍK, J. – ELIÁŠOVÁ, S. 2015. Dívej se, tvoř a povídej! Portál: 2015. 200 s. ISBN 978-80-262-0876-1

Bludisko

Časová dotácia: 2 hodiny

Veková kategória: všetky ročníky

Zameranie:

aktivity na podporu jazykových a komunikačných spôsobilostí
aktivity na rozvoj zručností
aktivity na rozvoj osobnosti a hodnotovej orientácie
spoločenskovedné aktivity

Ciele aktivity:

rozvíjať kreativitu žiakov - vytvoriť originálny skupinový príbeh.
rozvíjať vyjadrovacie schopnosti žiakov a schopnosť kooperácie v skupine

Opis aktivity:

Úlohou žiakov je vytvoriť príbeh Bolo raz jedno mesto ...

Na začiatok každý žiak vymyslí jedno slovo príbehu (dostane kartičku, podľa ktorej bude vedieť, z akej oblasti má byť jeho slovo - okolie mesta, čo v meste nebolo, čo v meste bolo, akí tam žili ľudia ...) Učiteľ sa snaží viesť tému environmentálnym smerom. Môže začať samotný proces: povie názov príbehu Bolo raz jedno mesto ... ďalší žiak opakuje začiatok vety a pridá ďalšie slovo, a takto to pokračuje, napr. Napríklad, Bolo raz jedno mesto a okolo neho boli jazerá ... ďalší žiak zopakuje a pridá ďalšie slovo – Bolo raz jedno mesto a okolo neho boli jazerá a vrchy... Kým príde na rad posledný žiak, vznikne dlhý príbeh – náročný na pamäť. Následne učiteľ rozdelí žiakov do skupín (max. 3) a pokračuje sa hrou Bludisko. Bludisko je aktivita zameraná na koncentráciu. Pre každú skupinu je pripravený stolík s veľkým výkresom A3, na ktorom je farebnou lepiacou páskou vyznačená kľukatá cesta – bludisko. Na začiatku bludiska je ping-pongová loptička, ktorú má žiak fúkaním dostať do cieľa.

Pomôcky:

mapa Slovenskej republiky, mapa sveta, farebné karty, kartičky na tvorbu slov, výkres – bludisko, ping-pongové loptičky

Zdroje:

SLAVÍK, J. 2001. Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefilitiky) I. díl. Praha: PdF UK, 2001. 584 s. ISBN 978-80-7290-498-3.

SLAVÍKOVÁ, V. – SLAVÍK, J. – ELIÁŠOVÁ, S. 2015. Dívej se, tvoř a povídej! Portál: 2015. 200 s. ISBN 978-80-262-0876-1.